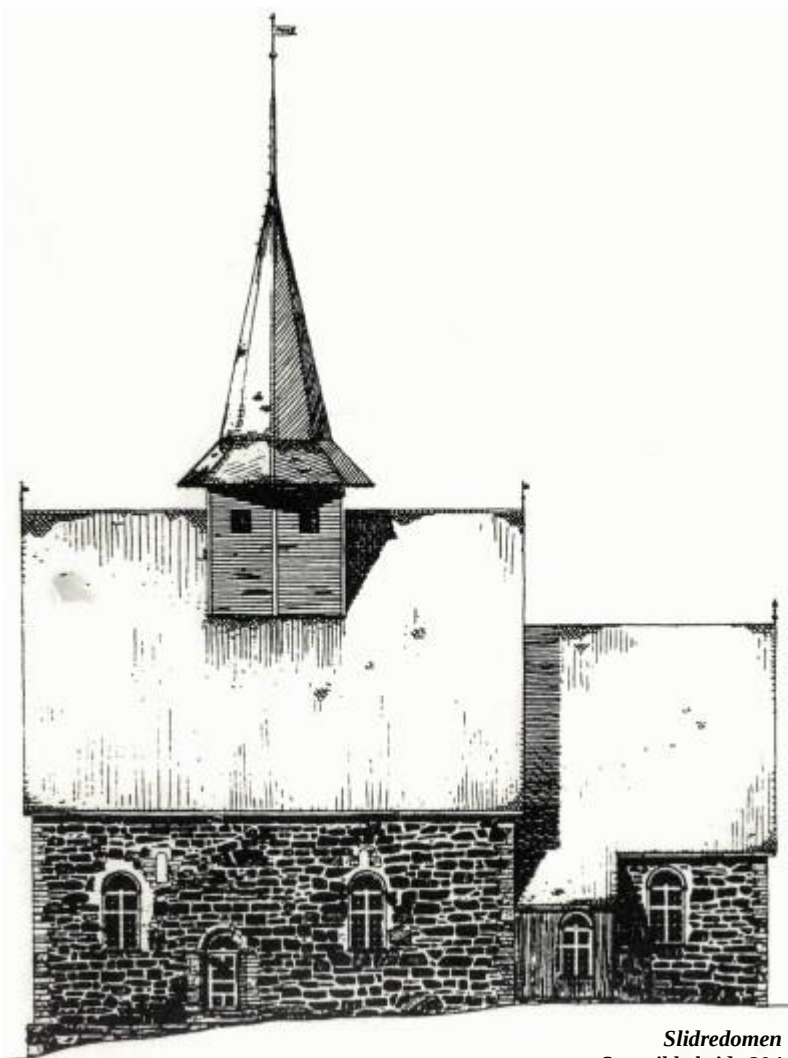

VESTOPPLAND SLEKTHISTORIELAGS TIDSSKRIFT

Nr. 4 1994 Årgang 12 Pris kr. 40,-

ISSN: 0802-860

*Slidredomen
Se artikkel side 294*

Gran Almenning

SKOGBRUK — TRELAST - BYGGEVARER

2750 GRAN - TLF. 61 33 00 00

<u>ÅPNINGSTIDER:</u>	Hv. dager	07. 30-16. 00
	Lørdag	09. 00-13. 00

GLASS OG STENTØY

Hadelands største utvalg i
Serviser - Glass - Bestikk - Interiørartikler.
Du finner oss i kjelleretasjen
under Rema 1000 i Gran

JERNVAREAVDELINGEN, MEIERITRÅKKET

Alle typer verktøy og utstyr
for Hobby og Fagmann

Glass og Stentøy	tlf. 61 33 04 31
Jernvareavd.	tlf. 61 33 14 64
Malingsavd.	tlf. 61 33 07 35

KJØREERFARING GIR RABATT PÅ BIL- FORSIKRINGEN!

**Ring oss i dag
for nærmere informasjon!**

GJENSIDIGE
Forsikring

Hadeland Gjensidige Brannkasse

tlf. 61 33 23 00

Gjensidige Vestoppland

tlf. 61 37 45 68

Valdres Brannkasse

tlf. 61 36 07 11

KJENN DIN BYGD

LOKALHISTORISK LITTERATUR I GODT UTVALG

TOTN tidsskrift hefte 1-9	å	kr. 80,-
TOTN årbok 1978-90	å	kr. 150,-
TOTN årbok 1991		kr. 200,-
TOTN årbok 1992	å	kr. 170,-
Visjon og Virke	å	kr. 250,-
Totens bygdebok bind 1 (to halvbind)	å	kr. 200,-
Totens bygdebok bind 2-3	å	kr. 200,-
Totens bygdebok bind 4		kr. 350,-
MAGNE OLSTAD: Spellmann langs vegen		kr. 60,-
PÅL GIHLE: Frå gammalt		kr. 100,-
PÅL GIHLE: Østre Toten Bondelag 1882-1982		kr. 80,-
PÅL GIHLE: Østre Toten Skogeierlag		kr. 80,-
PÅL GIHLE: Hoff kirke		kr. 50,-
TOTENDIALEKTA: Form - bruk - framtid?		kr. 50,-
TOTENMÅL OG ANNA MÅL hefte 1-9	å	kr. 40,-
TOTENMÅL OG ANNA MÅL hefte 10-18		kr. 60,-
JOHN AA. GJESTRUM: Gards- og slektshistorie		kr. 90,-
ØYEBLIKKET SOM VAR: Gamle fotografier I		kr. 130,-
ØYEBLIKKET SOM VAR: Gamle fotografier II		kr. 130,-
MJØSA årbok 1982-83		kr. 100,-
MJØSA årbok 1984-86		kr. 130,-
ÅRBOK FOR GJØVIK nr. 5		kr. 120,-
ÅRBOK FOR GJØVIK nr. 6-7		kr. 130,-
VESTOPPLAND SLEKTSHISTORIELAG t.o.m. 1987		kr. 25,-
VESTOPPLAND SLEKTSHISTORIELAG 1988		kr. 30,-
VESTOPPLAND SLEKTSHISTORIELAG 1989-90-91		kr. 35,-
VESTOPPLAND SLEKTSHISTORIELAG 1992-94		kr. 40,-
TOTEN ALMENNING		kr. 350,-

Og mange flere. Se vårt utvalg.

TOTENS BOKHANDEL

LENA-Tlf. 61 16 05 94

VESTOPPLAND SLEKTHISTORIELAG

Postboks 266, 2801 Gjøvik

Medlemskontingent: kr. 150,- pr. år.
Lagets tidsskrift kommer 4 ganger i året.

Neste nummer av tidsskriftet kommer ca. 1. mars.
Siste frist for innlevering av stoff er 15. januar.

ANNONSEPRISER: 1 gang 4 ganger

1/2 side.....kr.	150,-	kr.	500,-
1/1 side.....kr.	300,-	kr.	1000,-
Baksidekr.	500,-	kr.	1400,-

HOVEDSTYRE ARBEIDSUTVALG

Formann: Ole M. Granum, Camilla Collettsv. 23,
2800 Gjøvik-tlf. 61 17 67 34

Nestformann: Jan Eilert Jaatun, 2857 Skreia -
tlf. 61 16 38 93

Kasserer: Gunvor Hilden, 2760 Brandbu - tlf. 61 33 45 85

Sekretær: Arne Amundgård
2846 Bøverbru - tlf. 61 19 65 00

TIDSSKRIFTSTYRE

Jan Eilert Jaatun, styrer, Fredrik Dyhren, Berit Østby-
Deglum og Arne Amundgård.

Postgirokonto: 0802 3001005

Bankgirokonto: 2050 11 52065

INNHold

- 245 Jan Eilert Jaatun:
Hvem var Marte Larsdr. Håjen?
- 253 Ole Arild Vesthagen:
Sognepresten Nicolai Johannes Parelus og
tjenestejenta Marthe Christensdatter.
- 261 Herman Nettum:
Slektshistoriske perler I
Fra sju svenske kongehus - via dronning Viktoria.
- 264 Rune Hårstadsveen:
Thorstein Skjeldulfsson.
- 268 Svein-Erik Ødegaard:
Lodin-slekta fra Land. Del 4: Kvinnenavnet Damøy.
- 280 Svein-Erik Ødegaard:
Julekonkurranse - Løs en geneologisk gåte!
- 283 Leif Næss:
EDB i slektsgransking.
- 285 Terje Tandsether:
Tomas Olsen Hov, Biri (1670-1731) og hans slekt. Del II.
- 294 Eli Sælid:
Slidredomen.
- 296 Litteratur:
1. Eli Staxrud Brenna om "The Source".
2. Bjørn Bakke om G. B. Naeseth: Norske immigranter til
USA 1825 - 1850, bd. 1.
- 300 Skifter - fra Toten, Vardal og Biri fra 1657. Del IX.
- 308 Slektsgransking, en fengende hobby.
- 310 Nye spørsmål.
- 313 Minneord.
- 316 Lagsnytt.
- 318 Innhold 1994.

Hvem var Marte Larsdtr. Håjen?

Av Jan Eilert Jaatun

Familiens askeladd, Henrik Knudsen Rognstad, som sist er omtalt i Vestoppland Slekthistorielags tidsskrift nr 1-94 i artikkelen om Rognstad av Pål Gihle, var 2. gang gift 14. oktober 1756 med Marte Larsdtr. Håjen. Hvem var så hun? Det var lenge ukjent, men et skifte på Alvstad 15. april 1762 etter Marte Jensdtr. viste at hun og mannen Lars Olsen hadde ei datter Marte som var gift med Henrik Knudsen Alvstad, senere Rognstad.

Marte Larsdtr. måtte følgelig være den Marte som var født på Fodstadkvernen i 1735. Foreldrene var Lars Olsen Fodstadkvern og kone Marte Jensdtr. fra Prestegården. De giftet seg 20. nov. 1734.

Lars Olsen Fodstadkvern overtok Håjen og flyttet siden med datter og svigersønnen Henrik Knudsen til Alvstad.

Marte Larsdatters farsslekt

14. s. etter trefoldighet 1735 var fadderne Ole Qvern, Nils Ekren,

Ole Olsen Qvern, Pernille Ekren, Anne Qvern og Magnild Olsdtr. ibid (samme sted).

Disse fadderne hjalp meg med å finne ut hvem Lars Olsen Håjen var.

En Ole Torstensen ble 3. s. i adv. 1754 gift med ei Marte Christophersdtr. Hørland i Totenvika. Forloverne var Ole og Erik Sullestad.

De fikk følgende barn:

1. Nils f. Hørland og dpt 8. s.p.t. 1705. Fadderne var Claus Hørland, Gunder Laugmandsparten, Nils Olsen Hørland og Mari Pedersborg, Berte Laugmandsparten og Margrete Sørensdtr. Fjellaug.
2. Magnhild f. Bekkedal, dpt. 6.s.e. påske 1707. Faddere: Claus Hørland, Ole Sulestad, Christen Trogstad, Dorthe Trogstad, Mari Sulestad og Marthe Pedersdtr. Ruud.
3. Lars f. Hørlandstuen, dpt. 98. april 1710. Faddere: Claus Hørland, Gunner Laugmandsparten, Nils Olsen Hørlandstuen, Mari Persborg, Birte Laugmandsparten og Margrete Sørensdtr. Fielou.
5. Ole f. Hørlandstuen, dpt. 1. nov. 1712. Faddere: Bård Skramstad, Gunder Laugmandsparten, Ole Mikkelsen Skramstad, Berte Laugmandsparten, Eli Skramstad og Agnete Ellingsdtr. Skramstad.

Bekkedal er vel det lokale navnet på Hørlandstuen som ektefellene bodde på. Ellers var fadderne nære naboer og andre vikværing. Enda har jeg ikke klart å finne ut om de også var slektninger, så foreløpig blir Ole Torstensen og Marte

Christophersdtr. de første vi kjenner av denne slektsgrenen.

Fletting til Fodstadkvernen

Senere finner vi familien igjen på Fodstadkvernen.

Ole Torstensen Fodstadqvern ble begr. 7. januar 1744, 68 år.

Marte Christophersdtr. Fodstadqvernen ble begr. 17. juni 1740, 80 år gml. Dette er nok som så ofte på den tiden en avrundet og noe for høy alder, for som vi så var yngste sønnen født i 1712.

Nils Olsen Fodstadqvernen (kalles feilaktig Lars ved bryllupet) ble gift 18. februar 1729 med Pernille Larsdtr. Eckren. De bodde på Ekren i Totenvika da barna ble født.

Magnhild Olsdtr. Fodstadkvern ble gift 19. okt. 1738 med Jens Jensen Trætroden (fra Tømmerholshagen).

Lars Olsen Fodstadqvernen gift 20. nov. 1734 med Marte Jensdtr. Prestegarden.

Lars Olsen fikk skjøte på Håjen 1. okt. 1757 fra prosten Nyrup, Hr. Hendrich Christian Wiring og Nils Biering, men overlot alt 28. april 1758 garden til svigersønnen Henrik Knudsen for 350 rd. mot vilkårskontakt.

(Toten, Vardal og Biri tingbok 35 s. 677 og 720).

25. okt. 1758 ble det så holdt "besiktigelse paa gaardspladsen Høyen efter forlangende af opsidderen og eieren Hendrik Knudsen som havde instevnet generalcondukteur, Christopher Hammer, som eneste sønn efter prostinde Hammer og altsaa odelsberettiget til gaardepladsen Høyen til at overvære besigtelsen og taxforretningen".

(T.V.B. tingbok 35 s. 73b).

Marte Jensdatter Prestegårdens opphav

Hvor Marte Larsdr. Håjens mor kom fra, var heller ikke lett å finne ut av. Da Marte Jensdr. Prestegården og Lars Olsen Fodstadkvernen giftet seg, var forloverne Hr. cancellieraad Nernst og hr. Ole Hoff, men det forklares nok av at Marte Jensdr. tjente i prestegården og var kjent med omgangskretsen der.

Men de "fornemme" kausjonistene kunne også tyde på at Marte Jensdr. ikke var husmannsdatter?

Hun må være den Marit Jensdr. (uten stedsnavn) som døde i 1762, 70 år gml. Hun skulle da være født ca. 1692 og før kirkebøkene begynner. Men igjen var alderen ved begravelsen mistenkelig rund, så hun kunne være yngre.

Ved gjennomgåelsen av kirkebok 1695-1713, fant jeg ei Marte Jensdr. som kunne ha tilknytning til prestegården eller en plass i nærheten. For siden jeg ikke kunne finne noen Jens Prestegården som kunne være Martes far, var det en mulighet for at hun kunne bodd hos en slektning i nærheten mens hun tjente på Prestegården.

I den førnevnte kirkeboka for Toten, merker jeg meg bl.a. Marte Jensdr. Ensrud f. 1697.

Et skifte på Ensrud i Kolbu 9. april 1712 etter den barnløse Amund Larsen viste at en av arvingene var nevnte Marte Jensdr., datter av en Jens Ensrud og Amunds halvsøster, Magnhild Larsdr.

En annen arving var halvbrorsønnen Peder Haagensen og nettopp

en ved det navnet bodde på plassen Håkenstad under Prestegården.

Om disse to er samme person kunne jeg selvsagt ikke vite sikkert. Det fantes også en annen Peder Haagensen på omtrent samme alder, Peder Haagensen fra Askim i Nordlia, men han ble bruker på Svartås. Da kunne arvingen på Ensrud være brukeren på Håkenstad. En arbeidshypotese er i hvertfall ofte grei å gå ut fra.

Peder Haagensen Prestegården gifter seg 3. februar 1719 med Marte Olsdtr. Kraby. De bodde på Håkenstad der barna ble født Peder Haagensen Haagenstad døde i 1742 Han ble begravet 10. juni 1742, mens det først ble avholdt skifte etter ham 28. januar 1744. Barna var da:

Bertel (Bartelomeus) Pedersen, 20 år gl

Ole Pedersen, 14 år gml.

Berit Pedersdtr. 22 år gml.

Kari Pedersdtr. 21 år gml gm Ole Nittum

Mari Pedersdtr. 18 år gml.

Anne Pedersdtr. f. 1731.

Det kommer for en dag

For noen år siden kom gards- og slektshistorien for Helgøya. Siden øya i Norges største innsjø også grenser til Totenbygdene, syntes jeg det var av interesse å lese igjennom den.

Under garden Stav falt blikket på brukeren Jørgen Jensen på side 489:

"Jørgen Jensen fikk skjøte på Stav tgl. 1738. Kjøpesum var 746 rd.+føråd til Tor og Anne. Jørgen var g.m. Anne Pedersdtr., enke på Skavang. De hadde ikke barn sammen, men Anne hadde barn i 1. ekteskap (g.l.m. Ouden Olsen Skavang). De hadde brukt

Skavang i noen år uten hjemmel, men da eldste sønn ble voksen, flyttet de fra garden og kjøpte Stav. Jørgen pantsatte Stav i 1740 til Peder Larsen i Kristiania for 290 rd. Det lånet ble innfridd i 1747. Da tok han opp et nytt lån hos sorenskriver Hieronimus Jensen på 200 rd. Jørgen døde omkring 1750. Anne, enka, fikk hjemmel på Stav, etter å ha utbetalt arv til hans søsken, i alt 190 rd. (Han hadde hatt 3 søsken: 1. Lars Jensen Gallou, helbror. 2. Marte Jensdtr. g.m. Lars Olsen Høyen, helsøster. 3. Marie Jensdtr. g.m. Anders Paulsen Korslien, halvsøster.)”

Her hadde vi, om enn i noe forvansket form, (eller kanskje feil-
lest av forfatteren?), flere Toten navn - Gile, Håjen og Korslien.
Og blant arvingene til Jørgen Jensen Stav også Lars Olsen Håjen
og hans kone Marte Jensdtr., hennes søsken.

De tilhørte alle slektskretsen rundt Ensrud, så "følelsen" var ikke
så gal denne gang heller!

Slekten på Ensrud i Kolbu

Den første av slekten på Ensrud (Eianrsrud) var en Gudbrand.
Han er nevnt i forskjellige skattelister 1612-42 men må ha vært
bruker alt ca. 1600. Samtidig nevnes en Mikkell 1638-39 og
senere en Iver fra 1643.

Mikkell kan være en sønn av Gudbrand, jeg vet ikke, men Iver
Olsen var som vi skal se, en svigersønn. En sikker sønn av
Gudbrand var ellers Christopher Gulbrandsen Holte, 63 år gml. i
manntallet 1666.

Christopher sier i en sak i tingboka 25. nov. 1678 å være ved 80
års alder og født og oppvokst på Ensrud. Han var morbror til
Jørgen Hansen Ensruds kone.

Iver Olsen Ensrud 61 år i 1666, er nevnt som bruker på Ensrud fra 1643 og må være gift med en datter av Gudbrand Ensrud, og de fikk en datter som ble gift med neste bruker.

Jørgen Hansen Ensrud, 40 år i 1664 og 1666, var sønn av Hans Torgersen og Guri Sørensdtr. på Grågås-Narum i Kolbu. Hans overtok en del av Ensrud før 1661, kanskje da han ble gift med Kari Iversdtr, Ensrud. De hadde en sønn, Jens, senere bruker, og vel også datteren Magnhild Jørgensdtr. som døde på Ensrud 1730, 63 gml.

Kari Iversdtr. Ensrud ble begravet 21. aug. 1698, 63 år gml.

Jens Jørgensen Ensrud. 36 år gml. i det militære manntallet 1697 ble gift 1. mars 1696 med Magnhild Lauritsdtr. Molstad. Hennes slekt fra Søndre Molstad i Kolbu håper jeg å kunne komme tilbake til ved en senere anledning!

Magnhild Lauritsdtr. døde i 1711. Hun ble begravet 11. des., 50 år gml, og det ble skiftet etter henne 23. januar 1712. Hun og Jens hadde barna:

1. Jørgen, 12 år gml. dpt. 1. mai 1699. Bruker på Stav på Helgøya, død 1750.
2. Lars, 10 år gml., kalles Hans? ved dåpen 19. des. 1700, bodde på Gile 1750.
3. Marte, 14 år gml. dpt. 9. juni 1697 g.m. Lars Olsen Hajen.

Jens Jørgensen gav seg som bruker og flyttet til en plass under garden, senere ble han bruker på Korslien.

Jens ble gift 2. gang 15. nov. 1721 med Kari Bertelsdtr. Ner-Røyse. De fikk datteren Mari, dpt. 2. pinsedag 1722. Hun ble 3. januar 1749 gift med Anders Paulsen Gudderud som så overtok Korslien.

Jens Jørgensen døde på Korslien 1747. Han ble begr. 23. okt. 82 år gml. Kari Bertelsdtr. døde på Korslien i 1761, 84 år gml.

Tilslutt en aneoversikt for Marte Jensdtr. Prestegården

1. Marte Jensdtr. Ensrud 1697-1762
2. Jens Jørgensen Ensrud, Korslien ca. 1665-1747
3. g.m. Magnhild Lauritsdtr. Søndre Molstad ca. 1661-1711
4. Jørgen Hansen Ensrud f. 1624/26
5. g.m. Kari Iversdtr. Ensrud ca. 1635-1698
6. Laurits Asbjørnsen Søndre Molstad ca. 1616-1772
7. g 2 m. Eli Pedersdtr. Øvre Skjefstad ca. 1631-1704
8. Hans Torgersen Grågå-Narum, bruker fra 1612.
9. g.m. Guri Sørensdtr. død 1761.
10. Iver Olsen Ensrud f. ca. 1605.
11. g.m. NN Gudbrandsdtr. Ensrud
12. Asbjørn Amundsen Søndre Molstad n. 1624
13. g.m. Birgiette Joensdtr. n. 5. april 1625.
14. Peder Halvorsen Øvre Skjefstad f. ca. 1602/03
15. g.l. m

SOGNEPRESTEN NICOLAI JOHANNES PARELIUS OG TJENESTEJENTA MARTHE CHRISTENSDATTER

Av Ole Arild Vesthagen

Under et besøk på Hadelands Folkemuseum fikk jeg se en kopi av et interessant dokument fra 1783. Det er et klagebrev til kongen fra noen bønder i Gran på sognepresten Parelius. Originalbrevet befinner seg i justisråd Christopher Hammers samlinger i Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab i Trondheim. Brevet tegner et lite sympatisk bilde av sogneprest Parelius, og også av undertegnedes tipp-tipp-tipp-oldemor Marthe Christensdatter.

Jeg skal her forsøke å gjengi dokumentet i sin helhet. Siden jeg har arbeidet med en litt svak fotokopi, er det enkelte ord jeg ikke har klart å fortolke, Disse er gjengitt med eller med spørsmålsteget i teksten. Det kan vel forekomme noen feiltolkninger, men dokumentets hovedinnhold skulle være ivarettatt.

Stormægtigste Allemaadigste Arve-Herre og Konge!

Rygtet om vores Sogne Præst Hr. Nicolaus Parelius, som gik om ham baade fra Rolle Sogn og Friderichshald hvor han slog ned Klokkeren i

Kjerken, gjorde os vel heel Bekymmeret, mens hans Haarde u-Præstelige Opførsel har siden Bekræftet sammes Virkelighed.

Vi Underskrivere som ringe formuende, er aldeles ike istand til, at anlægge Prouf mod ham der har store aarlige Indkomster, derfor er det vi aleene for Vor Allemaadigste Konge angiver hans Opførsel saaledes.

1. Ved hans huus-Besøgelse i aaret 1778, udi Aals Fjerdingen befantes han saa Beskjænket at han underveis mellem gaardene falt af Hesten, og derved begik uanstendigheder, som og siden har sked og ike kommer overeens med Lovens 2d Bogs 11te Capitel 14 art.

2. Udi hans eget huus prygler og truer han med Tyre-Pisken alle som ike vil giore hans Villie naar de ike vil give ham saa meget han vil have.

3. Udi hans Brude-Vielser og Prædikener larmer og Bulder han saaledes at det kunne henregnes til Skelds-ord, hvilket er stridende mod lovens 2d Bogs 4d Cap. 9d Art.

4. Der siges han har i denne høst viet tilsammen beslægtede uden foregaaende Kongelig aallemaadigste Bevilgning, da dog vedkommende har betalt ham Konge-Brevets bekostning.

5. Fattige huusarme, som ike ved hvad de skal æde den anden Dag, som har arbeidet for ham og spundet for ham. Jager han på døren naar de kræver ham og vil ei betale for det de har ofret ham.

6. Fattige huusmænds qvinder som efter sin Barsels Seng vil gaae i Kjerken, nægter han at gaae i Kjerken førend han har faaet sin betaling.

7. Nu i denne host har han udi Skrifter-Stolen for de som gik til Alters aabenbare med allarm og Bulder sagt at han haver fattet et saa stort Had, som aldri hos ham skal ud-doe.

8. Pryglet en dreng som en Søndag Morgen mødte præsten da han reiste til Kjerken fordi drengen ei havde ofret ham intil Drengen maatte give ham 8 sk.

9. Han har vel forhen tracteret sin Hustru nedrig, men i denne host saa grovt og pryglet hende nogle ganger og endelig for nogle dager siden med megen skjenden og Allarm indstengt hende paa et Kammer, tog nøglen til sig og lod kammeret Tilspigre saa ingen maatte tale med hende, dette skede fordi hans Kone baade mundtlig og skriftlig forlangede at et Qvinde-Menneske som omtales i efterfølgende 14d Post maatte komme af Huuset.

10. Endel af de Folk som var med udi Begravelsen med Ole Halvorsbølles Børn, har han holdt fra Sacramentet, ... fordi de ike udi en mellem dem anlagt Sag kunde ... som han ville have det.

11. En Pige som havde Sagt til Stifmanden at Sogne-Præsten giver ingen attest til fattige som søger Kongens Brev gav han saaledes Bulder og larmet end den dag hun gik til skrifte og blant andet sagde hun skulle gaae til Alters i Helvede og ved dette Udtryk falt Pigen i Skrubler og blev Syg og Sengeliggende.

12. Han har gjort Verdslige Angivelser over Ringe Folk for ubetydelig handel som er hans Præste-Embedede uvedkommende, til disse fatiges Undertrykkelse og Bekostning, som sluttelig af hans øvrige handlinger maatte Sigte til egen fordeel da dog samme ved dom ble frikjendt.

13 . Af Gave Kjerken Grinagers Kjerke Blok udtog han en Skaal fuld af Penge med sig uden at Telle dem strax i Vidners Paasyn som Sædvanlig af forrige Præster, hvilket er temmelig suspect (?). Derfor formeenes han bør baade for Kjerken og fattig Cassen Penge aflægge Regnskab.

14. Han har i nogle aar brugt til sin Opvartning en Pige ved navn Marte Christensdatter, denne Pige har omtrent for 3d aar siden født et Barn i Præstegaarden og saa godt som udi Dølsmaal thi hun nægtede

og forbandede alle som sagde hun var frugtsommelig, og da tiden kom udviste han den anden Pige og tog nøglen af Døren, mens Præste Konen som tvilede aabnede Døren og tillige med en anden Kone fant hendes levende Barn i et Nat-Skriin. Denne Pige har bestandig været paa hans Kammer baade Dag og Nat, og endskjøndt hun nu i denne høst er gift med Klokker Berger, saa fik hun dog ike i de første 8 dage at være nogen nat i Klokker-Gaarden hos sin Mand, men var bestandig hver Nat paa Præstens Kammer. Ja endnu bliver hun som oftest hentet til Præste-Gaarden. Saa og har denne Marte været saa fræk at hun har givet sin Mat-Moders Præste-Konen Hug, og i Præstens nærværelse. Hun udlagde for Præste-Konen og den anden Kone at hendes Barne fader var Præstens Søster-Søn et Ungt Menneske ved Navn Frans Bruun som nylig forhen var Død i Præste-Gaarden.

Allemaadigste Konge!

Denne af Sogne Præsten brugte Opførsel kan Stevningers udtagelse til Vidners examination og Doms Prosedur m.m. i følge Loven og de kongelige Anordninger.

I allerunderdanig forhaabning som Naadig Bønhørelse
henlever Vi all vor tiid med allerunderdanigste ærefrygt.

Stormægtigste
Allemaadigste
Arve Konge
og Herre

Underdanigste
Deres undersaatte.

Grans Sogn den
2 Od December
1783.

Påskrift på første side:

Grans Præstegield udi Christians Amt i Aggershuus Stift i Norge den 20de December 1783.

Nogle Gaarde Brugere af Grans Sogns Almue allerunderdanigste Ansøgning om en Kongl. allemaadigst anBefahlet Inqvisions Commision over Sogne-Præsten til Grans Sogn Hr. Nicolai Johannis Parelius betræffende hans mislige og skammelige opførsel inden og uden Kjerken, hvorom Vidner maatte føres sine exeptions ... et... samt til Commissionen anbefahles Hr. Justidtz-Raad og General-Conducteur Christopher Hammer samt Prosten og Sogne-Præst til Norderhoug Hr. Baltazar Schnittler til Doms Afsigelse med mere.

Øvrighed Amtmand Christian Sommerfeldt har erklæret. (?)

Selv Consepisten.

Påskrift på baksiden:

Grans Bønders Ansøgning om Inqvistions Comision over Consistorialraad Parelius skienelige (?) og liderlige opførsel inden og uden Kierken samt i hans eget huus med horeri og drukkenskab af 20 December 1783.

No. 68b.

(segl)

Først en liten bemerkning til punkt to i brevet, der nevnes begravelsen av Ole Halvorsbøles barn. I kirkeboka for Gran er det innført at Ole

Olsen Halvorsbøle, 1 1/2 år, ble begravet 19.11.1779.

Så til sognepresten Parelius og litt om hans slekt.

Nicolai Johannes Parelius ble født 7.6.1716 i Trondheim og døde i Gran 20.10.1786. Han var student fra Trondheim 1735, cand., theol 20.3.1741. Personellkapellan i Verdal fra 1741, sogneprest i Rollag fra 1752, i Fredrikshald fra 1773 og i Gran fra 1777. Han var Consistorialråd. Gift 26.7.1752 med Anna Elisabeth Rochenkampf. Hun ble født 1726 og døde i Gran 17.12.1810. De hadde en sønn, Jens Parelius, født i Rollag 31.1.1758. Han var løytnant i Trondheim og døde 1786. Hans sønn Jens Jensen Elven var skomaker og husmann i Stjørdal, han hadde to sønner, men ingen nålevende etterslekt.

Nicolai Johannes Parelius' foreldre var Jens Nilsen Parelius og Christina Schade. Jens ble født i Nesset ca. 1682 og døde på Vernes prestegård 1754. Residerende kapellan i Domkirken i Trondheim 1713-1729, magister 1714, sogneprest i Stjørdal 1729-1754. Christina ble født ca. 1686 og døde på Vernes 1763. De hadde 5 barn, bl.a. datteren Christiane Augusta Parelius som ble gift med Peter Wessel Brown som var residerende kapellan og senere sogneprest i Stjørdal. De hadde bl.a. sønnen Frantz Hendrich som ble født på Vernes 22.10. 1762 og døde på Gran prestegård hos sin onkel, begravet 21.7.1780, 18 år.

Slekten Parelius er forøvrig detaljert beskrevet i en artikkel i Norsk Slekthistorisk Tidsskrift bind XIV 1954.

Så til Marthe Christensdtr, som ifølge klagebrevet hadde et svært spesielt forhold til sognepresten. Det har ikke vært mulig å finne ut hvor hun kom fra hun er hverken døpt eller konfirmert på Hadeland og ser heller ikke ut til å ha hatt slekt der. Etter alderen oppgitt ved hennes begravelse skulle hun være født ca. 1753. Hun kom som tjenestejente til Gran prestegård og hadde vært der "i nogle aar" i 1783.

I kirkeboka for Gran finner vi følgende innførsel 17.12.1780: ”... ved Gran blev døbt et uægte barn tilhørende pigen Marthe Christensdat. Gran, som ved daaben ble udlagt til barne fader Hr. Frans Hendrich Brown, som logerede paa Gran, barnet blev kaldet Christine, fadderne Anders Gulbrandsen Gransejer, Bent Erichsen Gransejer, Hans Malene ... Hougsejer og Margrethe ...” I teksten er det tre opprom, markert her med ... Far til barnet ble altså oppgitt å være sogneprestens nevø, som døde 5 måneder før barnet ble født. Men av klagebrevet fra 1783 framgår det at det sannsynligvis var sognepresten selv som var barnets far! Det er forøvrig interessant å merke seg at barnet fikk samme navn som sogneprestens mor. Det har ikke vært mulig å finne noe sikkert om hvor det ble av Christine. Hun er hverken konfirmert eller begravet i Gran. I folketellingen 1801 har jeg funnet bare ei som passer. Christine Fransdtr., 20 år, ugift, kokkepike hos oberhovsrets procurator Christian Hjort i Tollbugaten 37 i Christiania.

Marthe Christensdtr. ble gift i Gran 2.12.1783 med Ole Hansen Berger. Hun ble titulert med "Mademoiselle" i kirkeboka, en fin titulering for ei tjenestejente! Ole ble født i Christiania, døpt i domkirken 11.3.1751. Hans far Hans Olsen Berger (ca. 1714-1792) var først graver ved domkirken i Christiania og ble utnevnt til klokker i Gran 1767. Han ble gift 10.1.1746 i Christiania domkirke med Anna Larsdtr. (ca. 1721-1772). det er ukjent hvor han kom fra. Ole overtok som klokker i Gran etter faren i 1783.

Ole og Marthe fikk 4 barn:

1. Johanne, døpt 11. søndag etter trinitatis 1784. Hun ble gift 30.6.1816 med tømmermann Anders Pedersen Lille Kjos. De ble husmannsfolk under Kjos. De hadde to barn.

a. Marthe, født 14.11.1816.

b. Ole, født 21.6.1823, død 20.8.1827.

2. Anne Mathea, født 13.4.1787. Gift 24.2.1807 med Peder Pedersen Sanne. De bodde på Sanne da det første barnet ble født, på Gjeftseneie da de tre andre ble født og på Lundberg i 1822 da det ble holdt skifte etter hennes far. Barn:

a. Hans, født 29.3.1807, begravet 24.9.1810.

- b. Ole, født 24.3.1811.
- c. Christian, født 24.3.1814.
- d. Peder, født 18.4.1817.

3. Regina Margrethe, døpt 10. søndag etter trinitatis 1789, ugift, død på Sanne 20.7.1835.

4. Hans Christian, døpt 3. søndag i faste 1792, død på Sanneeie (Sannedammen) 19.6.1845. Han var graver ved Søsterkirkene i Gran. Gift 18.12.1818 med Kierstie Erichsdr. Tingelstad. Hun ble døpt 11 søndag etter trinitatis 1792 og døde 18.9.1870. Hennes foreldre var Erich Torgriksen Tingelstad (1744-1792) og Anne Ulrichsdr. fra Nordgarden i Skrukkelia (ca. 1760-1831). Hans Christian og Kierstie hadde barna:

- a. Marthe, uekte, født 10.11.1818, død 28.8.1819.
- b. Ole, født 10.8.1820, død 14.7.1827.
- c. Erik, født 31.12.1822, død 1.6.1911, først husmann i

Myrvold under Jorstad, senere selveiende bruker i Ringdalssvingen.

d. Anne, født 19.6.1825, ugift, utvandret til U S A. 1871.

e. Ole, født 14.6.1828, død 13.8.1897. Først husmann i Hjørnebråten under Skiaker, kjøpte senere bruket. Ole hadde sønnen Hans Vesthagen (1853-1935) som kjøpte bruket Vesthagen, undertegnedes oldefar. Ole hadde tre døtre, Kari, Kirsti og Ingeborg som utvandret til U S A., og i 3. ekteskap sønnen Anton Børmarken (1889-1974) som er kjent bl a. for å ha diktet Hadelandssangen.

f. Hans, født 4.1.1831, flyttet til Christiania, gift men ingen barn.

Marthe Christensdr. ble begravet 24.1.1799, angitt å ha blitt 45 1/2 år.

Ole Hansen Berger døde 19.5.1821. han ble gift 2. gang med Barbro Olsdr. Dvergsten (ca. 1752-1819), de hadde ingen barn.

SLEKTSHISTORISKE PERLER I

Fra sju svenske kongehus - via dronning Viktoria

Av Herman Nettum

I motsetning til de aller fleste europeiske kongehus har som kjent de svenske Bernadottene sitt opphav i borgerstanden i s. Frankrike. Slekten het opprinnelig DEU PEUEY, men ved inngifte på begynnelsen av 1600-tallet ble slektsnavnet forandret til BERNADOTTE. Advokat Henry Bernadotte og hans kone, Jeanne de Saint-Jean, fikk i 1763 en sønn som ble døpt Jean Baptiste Jules. I 1780 lot han seg verve som soldat, og det gikk svært så bra, for allerede i 1794 var han avansert til divisjonsgeneral. Etter Napoleons statskupp i 1799 oppsto det et spent forhold mellom disse to, men det kom istand en forsoning - i hvertfall på overflaten - og Jean Baptiste Bernadotte ble utnevnt til PRINS AV PONTECORVO og han la seg opp en betydelig formue. Da så uoverensstemmelsene med Napoleon blusset opp på ny, søkte Bernadotte avskjed. Han ble i 1798 gm Eugenie Bernhardine Desirée Clary (datter av Francois Clary, kjøpmann i Marseille, og Rose Somis) og i 1799 fikk de en sønn som ble døpt Joseph Frantz Oscar.

Sverige var gjennom hele middelalderen et valgrike, d.v.s. at kongen ble valgt på tinget av stormennene, senere kalt stender, og derfor hendte det mange ganger at det ble valgt konger fra andre slekter enn kongeslekter. Den eldste kongeslekten i Sverige var i flg. sagaen UPPSALAKONGENE som dør ut med Olav Skøtkonungs sønner Amund Jacob og Emund

Gamle. Så blir Stenkil Ragnvaldsson valgt og blir stamfar for den STENKILSKE slekt, og via to kvinneledd får vi den ERIKSKE slekt som avsluttes med kong Erik Eriksson i 1250.

I 1248 blir Birger Jarl av FOLKUNGÆTTEN regent i Sverige. Han var gm Ingeborg, en søster av nevnte Erik Eriksson. Folkungene fortsatte å styre i Sverige. Kong Håkon VI Magnusson var den siste kongen av Folkungætten da han døde i 1380.

Etter Kalmarunionen i 1389 fulgte en turbulent tid for Sverige. De forsøkte å bryte ut av unionen flere ganger, men lyktes bare delvis. Det ble valgt riksforstandere som utfordrere til unionskongene, men landet klarte ikke helt å bryte ut av unionen før Gustav VASA ble valgt til konge i 1523. Hans slekt regjerte Sverige fram til 1654, da et nytt dynasti besteg tronen. Det var Karl X Gustav av huset PFALZ-ZWEIBROCKEN, en fetter av dronning Kristina, den siste av Vasaætten.

Med kong Karl XII's død i 1718 var det over og ut for denne kongeslekten også, og det kom nye konger fra huset HOLSTEIN-GOTTORP. Kong Karl XIII var den siste regjerende konge av dette huset, og det var på tide å se seg om etter nye tronarvinger. Da var det at kongen adopterte familien Bernadotte, og på riksforsamlingen i Ørebro 1810 ble Jean Baptiste Bernadotte valgt til svensk tronfølger og ble konge i Sverige under navnet Karl XIV Johan da Karl XIII døde i 1818. Ordenstallene for de svenske kongene ved navn Karl er forresten helt feilaktige da de viser til 6 Karl'er som aldri har eksistert.

Karl Johans sønn Oskar ble gm Josefine av Leuchtenberg, og det begynte så smått å flyte blått blod i den svenske kongeslekten igjen. Kong Oskar II ble gm Sofie av Nassau og dermed ble flere europeiske fyrstehus innkoblet, men det var sønnen, Gustav V Adolf, som gjorde det helt geniale da han giftet seg med Viktoria av Baden. Hun presterte nemlig det kunststykke å nedstamme fra samtlige sju tidligere svenske kongehus. Om ekteskapet var bevisst politikk eller rene tilfældigheter har jeg ingen formening om, men hun kunne i

allfall føre sine aner tilbake til Uppsalakongene, til det Stenkilske/Erikske kongehus, til Folkungene, Vasakongene, kongene av Pfalz-Zweibrücken via Karl XII's eldste søster Hedvig, og dronning Viktoria tok like godt med seg kongene av Holstein-Gottorp i samme slengen. Hvis vi så legger til at hun får med seg to av tre mulige av de dansk-svenske unionskongene på sin stamtavle, skulle det meste være sagt. Stort bedre kan det vanskelig gjøres, og de senere konger av Bernadotteslekten kan derfor regne seg som etterkommere av alle de tidligere svenske kongehus, takket være dronning Viktoria.

joHNET

DATASYSTEMER

Hidemgården
Pb. 25, 2750 Gran
Tlf. 61 33 14 45
Fax 61 33 14 44

- PC, PC-Nettverk
- Programvare
- Family Edge slektsforskning
- Printere
- Konsulentbistand, opplæring
- Teknisk service

Datakjøp - en tillitssak!

Thorstein Skjeldulfsson

Av Rune Hårstadsveen

Thorstein Skjeldulfsson var nok ingen spesiell personlighet, verken i sin samtid eller i ettertid, men han tjener som et godt eksempel på en stormann på middelalderens Toten, og ikke minst - han gir et godt innblikk i hvordan middelalderens kildemateriale kan brukes.

Det er spesielt en person som skal ha stor takk i forbindelse med mitt arbeid med Thorstein Skjeldulfsson, det er Otto Adolf Fosmo, som har vært så vennlig å gi meg tilgang til sine avskrifter av de lokale middelalderdokumenter, samt at han har forklart og fortalt for meg. Han har planer om å få gitt ut et bokverk med dokumentene fra Toten, Vardal og Biri fra det første til og med året 1699 - hvis bare den økonomiske sida av saken blir ordnet.

Thorstein Skjeldulfsson var født ca. 1350 på garden Maanstad i Jämtland. Faren Skjeldulf Botolfsson, hørte til en lavadelig familie. Skjeldulf var godt likt av kongen, siden han betalte landskylda av Maanstad med mårskind, noe som kongen var svært begeistret for - men at Skjeldulf har hatt noe offentlig ombud er ikke kjent.

Første gang Thorstein Skjeldulfsson er nevnt er han tilstede som kongens ombudsmann i et vitneavhør på Hoffvängen klokkergard på Toten den 24. april 1399. Hva slags ombud Thorstein har hatt er ukjent. I februar 1404 og på etterm vinteren 1404 er han kongens ombudsmann i Härjedalen, mens det senere i 1405 ser ut til at han er tilbake på Toten.

Thorstein hadde gode muligheter til å komme seg fram i livet. Av godt folk var han født, og et riktig godt gifte fikk han. Hans første kone, Magnhild, var datter til Andres Ogmundsson, prest i Hoff og kannik i Hamar. Sira Andres var en svært rik mann - sannsynligvis sønn av Ogmund Bolt på Tomb i Bohuslän. Det var fra Sira Andres at Thorstein bl.a. fikk Kobberstad (Thorsteins sætegard), og en del i Østby på Toten. Det virker som om Thorstein ikke ville eller kunne

benytte seg fullt ut av de muligheter han hadde til å avansere. Han kjøpte riktignok en del jordegods, vi vet med sikkerhet at han eide Kobberstad, Gaarder, begge Nøkleby-gardene og etter hvert hele (?) Østby på Toten, samt en del i midtre Hvam på Nes på Romerike, men i forhold til svigerfaren bleknet han svært, både i politisk deltakelse og i kjøp av jordegods. Fattig har han nok ikke vært, i Diplomatarium Norvegicum bind X nr. 173, står det å lese om en bibel som Hr. Aslak Bolt skal ha fått av Thorstein og hustru Magnhild, og en bok var på denne tida en sjelden kostbarhet. Bibelen var forøvrig også arv etter svigerfaren, sira Andres.

Det kan også nevnes at Thorstein og svogeren Saxe Andresson (som også holdt seg mye på Toten, kanskje bodde han på Fårlund) er nevnt som gode venner av ridderen Jon Marteinsson på Sudrheim. Da Jon drar på pilgrimsferd (i håp om å få legd leveren sin - han levde et liv med litt vel mye alkohol, noe også testamentet vitner om), testamenterer han et dyrebart drikkekrus til Thorstein og et til Saxe! Dette vitner om hva slags elite ætta etter sira Andres hørte til blant, Jon Marteinsson var en rikspolitisk størrelse.

11. mai 1413 finner vi Magnhild Andresdtr. nevnt i live for siste gang, hun har antakeligvis dødd kort etter. Etter Magnhilds død har så Thorstein, i den betydelige alder av over 60 år, giftet seg på nytt! Konas navn er ukjent, men hun har vært av slekta på Bråstad i Vardal. Grunnen til at vi vet dette kommer fram først senere.

I 1419 er Thorstein redusert fra å være kongens ombudsmann til å være lagrettesmann, et "embete" som de aller fleste bønder av en viss størrelse fikk etterhvert.

I sitt ekteskap med Magnhild Andresdtr. Hadde Thorstein to døtre som vi kjenner. Bothild het den ene. Hun ble gift med den ikke ukjente Odd Botolvsson på Finnen i Voss. Deres tip-tip-oldebarn var fru Gjörvild Fadersdatter Sparre, som i 1599 testamenterte sitt gods til kongen, hele 600 gardar fikk han. Noen av gardene lå på Toten, deriblant finner vi Kobberstad som har gått i arv fra Magnhild til datteren Bothild osv. I skattemanntallene utover på 1600-tallet finner vi igjen Kobberstad som krongods.

Den andre datteren vet vi ikke navnet på, men hun ble gift med Niels Muus, en mann som kom fra Skåne, men som virket som fogd på Toten og bodde på Rognstad. Av deres barn kjenner jeg Lasse Muus.

I sitt andre ekteskap hadde også Thorstein en datter, hun het Soleig (Solveig) og ble gift med Niels Gunnarsson Kane. Soleig hadde odel i Skikkelstad i Vardal en gard som hadde tilhørt Bråstad-slekta tidligere. En datter av Soleig og Niels ble gift med Svein Galde - i 1460 nevnes "Galde-parten" i Gaarder på Toten i en av Harnikt Krummedikes jordebøker -dette er arv som er gått fra Thorstein til datteren Soleig. (Hvordan den parten av Gaarder som Svein Galde fikk kom til Harnikt Krummedike er foreløpig ukjent). Fosmo mener at det enda i dag finnes en part av Gaarder som kjennes under navnet "Galde-parten",

I 1423 er Thorstein nevnt i live for siste gang. I 1425 nevnes en Odd Botolfsson her på Toten. Dette kan neppe være noen annen enn Thorsteins svigersønn fra Voss, så sjeldent som navnet er. Men hva gjør han på Toten? Avstanden fra Voss til Toten var i de dager betydelig. Odd må uten tvil være her for å ta i mot sin hustrus arv etter Thorstein - det må ha vært skifte etter ham på Kobberstad i 1425!

Thorstein Skjeldulfsson gjorde i seg sjøl ingen stor karriere, men han utgjorde et viktig bondeledd, fra store personligheter som svigerfaren sira Andres Ogmundsson og hans far, Ogmund Bolt som spilte en ikke ubetydelig rolle rikspolitisk og til Thorsteins etterkommer - Gjørvild Fadersdatter Sparre, Lasse Muus og Kane-Galde-ætta.

Kilder:

D.N. I. 569. D.N. V. 396, D.N. XXI 231. D.N. V 449 D.N. IX 213. D.N. VII 3762. D. N. VII 370, D.N. I 686 og D. N. X 173.

Nannestads kallsbok nr. 42.

TOTN, bind II, hefte 3 - 1977.

Litt om bruken av kildematerialet

Det aller meste av opplysninger (ihvertfall på lokalhistorisk plan) fra middelalderen er å finne i gamle dokumenter, såkalte middelalderdiplomer. Disse finnes trykt i en bokserie som heter *Diplomatarium Norvegicum* (D. N.) Opplysningene her dreier seg stort sett om kjøp/salg av jord eller om rettsaker/forlik. Språket er gammelt, og som det ordfattige språket gammelnorsk var, kunne et ord ha mange betydninger. Dette gjør det vanskelig å oversette dokumentene ordrett, men vanligvis er det ikke så vanskelig å skjønne hva det dreier seg om. Korte referater av de eldste dokumentene er forøvrig å finne i et trykt bokverk som kalles *Regesta Norvegica*.

Som tidligere nevnt dreier dokumentene seg stort sett om salg av jord o.l. Dette er ofte knappe opplysninger, som ikke sier så veldig mye - med mindre man kan : "lese mellom linjene." Man må kunne tenke seg hva som ligger bak hvert salg eller hver rettsak, og ofte kan man finne mer om saken i eldre eller yngre dokumenter. For å nevne et eksempel fra Thorstein Skjeldulfsson: I D.N. X nr. 173 står det om en bibel som Thorstein og Magnhild hadde gitt Aslak Bolt. Hva så? Jo, at Thorstein eide ei bok sier mye om den økonomiske situasjonen mannen satt i. Når man så i et eldre dokument leser om en bibel som sira Andres Ogmundsson eide, da er det bare å legge sammen to og to - det må være den samme bibelen. Et like godt eksempel er der Odd Botolfsson er nevnt på Toten to år etter at Thorstein er nevnt for siste gang. Så sant dette er mannen fra Finnen i Voss, kan det ikke være tvil om at han har deltatt på skiftet etter Thorstein!

Noen opplysninger om tida kan man også finne i ymse jordebøker og i kirkelige notiser, men diplomene er hovedmaterialet i middelalderhistoria på lokalt plan.

LODIN-SLEKTA FRA LAND

Del 4: Kvinnenavnet Damøy (Damey, Damme)

AV SVEIN-ERIK ØDEGAARD

I første del gikk vi raskt forbi Damøy Landåsen, kona til Oluf Lodinsen, unntatt at vi refererte at hun serverte øl til bispefølget og overrakte gaver til to sønner av biskop Jens Nilsson i 1594. Det aller viktigste i denne artikkeldelen er kanskje å få understreket hvor sjeldent dette navnet Damøy er. Damøy er registrert utelukkende i vårt område i eldre tid i Norge. Det er derfor akkurat like sjeldent som kvinnenavnet Veia som vi behandlet i forrige del.

Dagmar av Bøhmen giftet seg i 1205 med Valdemar Seier og ble dronning i Danmark. På tsjekkisk betød navnet omtykt+fred, men på gammeldansk ble det "Dagmøy", dag+møy. Hun ble kalt "Margaret dagmøy" her i Norden, nevnt i ballader. Men navnet er allikevel ikke registrert i Sverige og Norge som kvinnenavn i middelalderen. Men akkurat ved utgangen av middelalderen registreres navnet omtrent samtidig i Norge og Sverige.

"Dammø" dukker opp i Dalarna i Sverige første gang i 1535, og i Norge har vi "Damme" på Toten i 1528.

Innen navneforskningen hersker det ikke full enighet om at det er "Dagmøy" som ligger til grunn. Vågslid antyder at det også kan være "Dagny" som er utgangspunktet. Siden navnet ofte er skrevet med diftong - "øy", "ei", "ej" - i vårt distrikt, må nok dette ha forekommet i uttalen. "Damme" blir en forenkling - slik "Damei" lett kunne oppfattes. Utviklingen er altså helst Damøy - Damei - Damme.

Da embetsmennene skulle besvare 43 spørsmål i 1743, blant annet om sjeldne navn innen sitt område, oppgir sognepresten i Land "Damey" og sorenskriveren for Hadeland, Land og Valdres "Damnei". Det betyr at diftongen var like tydelig så langt fram i tid som midt på 1700-tallet når man konsentrerte seg om å gjengi navnet nøyaktig. Derfor velger vi formen "Damøy", og tror mest på en utvikling fra "Dagmøy".

Navnet har gått ut av bruk på 1800-tallet - på kvinner. Men Hans Storsveen, Dokka, som er fra Storsveen av Ringsrud (Ringshellen) i Biri, nær grensa mot Torpa, kan fortelle en tradisjonshistorie eller et sagn fra 1800-tallet om ei ku som kom bort fra Ringsrudsetra oppe i Finndalen, der de kalte det "Kampom". Den skulle være tatt og slaktet av noen som var lyst fredløse og bodde i ei hule. Poenget er at kua het "Dammi". Dette må være en overtagelse av kvinnenavnet "Dammei" eller "Damme" - som fortelleren forøvrig ikke kjente som kvinnenavn. Formen "Dammi" er registrert flere ganger i kilder fra 1700-tallet.

I likhet med kvinner med navnet Veia i forrige artikkeldel, nummererer vi de forskjellige Damøy-ene vi har påtruffet i kildene. Vi pretenderer ikke å ha registrert samtlige.

1. Damøy Narum, Toten

I Norge er navnet registrert første gang som enka "Damme" på en av de 5 Narums-gardene på Toten ved innkrevingen av en skatt i 1528. Det er sjelden jeg tør å fastslå etterkommere utelukkende på grunnlag av sjølve navnet. Men vi må kunne slå fast at Damøy Narum i 1528 må være stammor til alle Damøy-er i vårt distrikt. Navnet ekstreme sjeldenhet kombinert med minimal geografisk spredning tilsier det.

2. Damøy Landåsen. Land

Deretter er den innledningsvis, samt i første artikkeldel, nevnte "Damøy" Landåsen nest eldste tilfelle. Hun bor være to generasjoner yngre enn Damøy Narum og dermed sannsynligvis et barnebarn, ihvertfall i slekt. Ytterligere drøfting av de to eldste Damøy-ene kommer i en senere artikkeldel.

3. og 4. Damøy Lauritsdatter Eiken, og Damøy Endresdatter Eiken, Gran

Så har vi Damøy Lauritsdatter på Eiken i Gran, som var gift med Sevald Andersen Eiken, f. ca. 1609. Jan Eilert Jaatun gjetter i VSHL 2/1988 på at denne Damøy var datter av Laurits Olufsen Landåsen, og dette er neppe noe dristig tips. Laurits startet med å eie bare 2 huder i selve Landåsen (odelsjordeboka 1615), men kom etterhvert i besittelse av en rekke eiendommer, bl.a. 3 fjerdingar i nettopp Eiken (odelsjordeboka 1642). Videre selger Sevald Andersen Eiken senere sin odelsrett i Sedal i Land til Laurits Tollefsen Sedal, og Sedal var tidligere Landåsen-gods. Damøy var altså oppkalt etter sin farmor på Landåsen.

På skiftet på Eiken 4. juni 1699 finner vi at avdøde Endre Sevaldsen har etterlatt seg bl.a. datteren Damme Endresdatter fra sitt første ekteskap med Anne Tordsdatter. Damme var 12 år og dermed født ca. 1686-87. Men hvordan det senere gikk med

henne, vet jeg ikke.

Videre har jeg registrert 3 yngre Damøy-er i Gran, der innbyrdes slektskap er greit, og de må på samme måte ha Elken-røtter, se nr. 5-7 nedenfor.

5. 6 og 7. Damme Torgersdatter Bergsrud, Damme Kristensdatter Malisæteren og Damme Olsdatter Smedsrud, alle Gran

Vi tar utgangspunkt i folketellingen fra 1801, der vi finner Damme Kristensdatter, 36 år, som kona til Kristoffer Hansen, 36 år, som ektepar på Malisæteren, og videre finner Damme Torgersdatter, 30 år, som hjemmeværende og ugift datter til Torger Nilsen og Kirsti Hansdatter Bergsrud.

Det ble avholdt skifte etter Torger Nilsen Bergsrud den 20. desember 1811, og kona Kirsti Hansdatter 15. mai 1820. Her finner de 4 andre barna i 1801-tellingen, men ingen Damme. Damme Torgersdatter er tydeligvis død uten livsarvinger.

Etter alderen i 1801 er Torger Nilsen Bergsrud, hvis han er fra Gran, identisk med den Torger Nilsen som er 8 år ved skiftet etter mora på Smedsrud 12. september 1754. At dette er må være riktig, blir bekreftet av at mora er "Dammi" Olsdatter. Faren het Nils Kristensen.

På samme skifte på Smedsrud i 1754 ser vi at eldste sønn het Kristen og var 18 år. Denne Kristen Nilsen Smedsrud kjøpte halve Smedsrud av faren 19. november 1765, og Kristen var gift med Else Alfsdatter. I 1766 ble deres datter "Damey" døpt, og dette er da identisk med Damme Kristensdatter Malisæteren i 1801. "Pigen Damej Christensdatter Smedsrud" ble viet 19. juli 1792 med soldat Kristoffer Hansen Malisæteren. Eiendommen Malisæteren finner vi forøvrig igjen som bnr. 3 av gnr. 120 (Kvernen) i Brandbu.

Tilbake står spørsmålet hvem Damme Olsdatter var datter av. Hun var bosatt på Forten da hun giftet seg med Nils Kristensen i 1735. Eldste sønn til Endre Sevaldsen på Eiken, Ole Endresen, ble bruker på Forten, og var død for 4. desember 1714 (se min artikkel i VSHL 3/1993). Ole Endresen var 23 år ved skiftet på Eiken i 1699, og Damme Olsdatter Forten må være hans datter.

8. Damøy Augustinusdatter Brone på Nordsinni og Vålhovd i Torpa, Nordre Land

På 1600-tallet møter vi ei "Damøe"(også "Damme") på Brone i Nordsinni, gift med Endre Endresen. Senere bosatte hun seg på Vålhovd i Torpa. Hun levde ennå i 1660-åra men nevnes uttrykkelig som død i sak av 12. mars 1670. Hun er nevnt med "sine stebarn" på Broner i 1647/48 etter at Endre døde, så hun var ikke Endres første kone. Fra litteraturen er kjent at hun med Endre hadde sønnen Ole Endresen Vålhovd, f. ca. 1632, som bekreftes av flere kilder. Noe skifte foreligger ikke, og nedenfor, under nr. 8, skal vi prove å vise at hun også må ha hatt ei datter med Endre Brone.

Hennes fulle navn var Damøy Augustinusdatter. Det ser vi av et skifte på Skiaker i Nordsinni i 1664 etter den barnløse søsteren Gunhild Augustinusdatter, gift med Torsten Lauritsen. Ytterligere søsken som arvet var Gjertrud Augustinusdatter Sand og Knut Augustinussen. Sistnevnte finner vi som "husmann" under Grette i 1666, f. ca. 1614 og vanfør. Siden barneflokket i sin helhet er knyttet til Land, skulle man tro at foreldrene også hadde bodd her.

E. A. Thomle slår fast i sin slektsbok fra 1913 at disse Augustinus-barna ikke kan være barn av Augustinus Skoven. Grunnlaget for slutningen sies ikke, men det kan være at Hans Augustinussen Skøyen ikke er nevnt som arving ved skiftet etter Gunhild Augustinusdatter Skiaker. Hans er riktignok allerede

død, men i sitt ekteskap med Sigrid etterlot han seg 4 barn. Videre var denne Hans gift med Siri Endresdatter, datter av Damøy Augustinusdatters første mann Endre Endresen Brone.

Med bakgrunn i dette kan jeg ikke skjønne annet enn at Augustinus Skøyen må utelukkes som far. Augustinus-navnet er forøvrig et av disse -us-navnene som dukker opp i Land på 1600-tallet, og noen annen Augustinus kjenner jeg ikke i distriktet som kronologisk kunne passe som far. Augustinus Skøyen vitner forøvrig i en grensetvist 11. september 1655 å være over 80 år og bodd på Skøyen i 50 år, men for det var han tydeligvis ikke kjent i Skøyen-nabolaget. Siden Damøys bror Knut Augustinussen var født ca. 1614, burde den aktuelle Augustinus være registrert i brukerlister, da disse som kjent har brukernavn f.o.m. 1612. Dette Augustinus-problemet blir dermed foreløpig stående uløst.

9. Damøy Gundersdatter Skarkerud, Vardal

På Skarkerud i Vardal ble det 19. november 1664 avholdt skifte etter "Damme" Gundersdatter som skulle være død for 7 år siden. Hun var gift med Saxe Gulliksen, f. ca. 1630, sønn av Gullik Saxesen Skarkerud. Disse hadde sønnen Gulbrand sammen. Hvis aldersoppgavene er korrekte, så er Gulbrand Saxesen på 6 år i manntallet 1666 sønn av Saxe Gulliksen i et nytt ekteskap, ved siden av Ole Saxesen på 2 1/2 år. Hvem Damøy Gundersdatter var datter av, vites ikke. En mulighet kan være at hun er søster av Christen Gundersen Sæter, "frende" av Håver Gårder i Land, men dette er ikke mer enn noe som bør undersøkes nærmere.

10. og 11. Damøy Torgersdatter Hovde, Biri, og Damøy Pedersdatter, f. Hovde

På skiftet på Hovde i Biri den 18. april 1668 etter avdøde Harald

Pedersen får vi vite at kona heter Damøy Torgersdatter - skrevet "Damme" og "Dammj" i kilden. De har barna Gulbrand, Peder, Finnbo, Torger, Berte ("Beritte"), Marte og Anbjør. Datteren Marte mangler i bygdeboka. Haralds boslodd var forbrutt til kronen p.g.a. et leiermål i 1664.

Peder Haraldsen tok over Hovde, og 8. mars 1725 avholdes skifte etter ham og kona Anne Larsdatter i levende live. De har barna Ole, Lars, Torger, Damme. g.m. Kristen Bollerud, Barbro, g.m. Peder Storsletten, og ugifte Anne. Vi går da derfra til et skifte på nettopp Bollerud 31. mars 1728 etter avdøde Guri Larsdatter, g.m. Jens Tollefsen. I bygdeboka sies bare at disse "hadde 5 barn". Disse het Kristen, Tollef, Lars, Jøa og Marte ifølge skiftet. Den eldste, Kristen, var gift, og vi vet altså fra Hovde-skiftet at han var gift med Damøy Pedersdatter. Jens Tollefsen var sønn av forrige bruker på Bollerud, Tollef Jensen. Men slekta fortsetter ikke på Bollerud videre utover 1700-tallet, og jeg vet ikke hvor Kristen Jensen og Damøy Pedersdatter havnet.

Det mest interessante er hvor Damøy Torgersdatter kommer fra. Hennes mann var født ca. 1624. Deres sønner var født ca. 1650-61. Damøy var vel omtrent jevn gammel med mannen. Hun levde ennå i 1685. Navnet Finnbo på en av sønnene får en til å tenke på garden Hasli. Gamle Torger Dafinnsen Hasli levde i 1666, da oppgitt å være 94 år, som kan ha vært en noe for høy alder. Sønnene hjemme på garden skal være født ca. 1611 og 1616.

Kildegrunnlaget vet jeg ikke, men Halvard Oudenstad har i sin artikkel om "Den gamle Hasli-slekta i Snertingdal" i Årbok for Gjøvik 1984, og sikkert korrekt, oppført "Damme Torgersdtr" som gift med Harald Pedersen Hovde og datter av Torger Dagfinnsen Hasli. Han har sønnene Christen på Hasli, Hans på Ringshelden (Ringsrud), f 1620, Dagfinn på Hasli og Jon på Hasli, samt ei datter uten navn, gift med Kristoffer Fossum i Torpa.

Oudenstad og bygdeboka er ikke klar over at det avholdes skifte etter Torger, som oppgis ”død 1670” av Oudenstad, den 24. november 1674. Her møter vi bare de 3 førstnevnte av de ovenfor nevnte sønnene, ingen Jon. Videre nevnes to døtre, uten navn. Men avslutningsvis får vi vite at datteren Guri Torgersdatter er død og etterlater seg to barn, og deres formynder er Hans Torgersen Ringshellen. Kona til Kristoffer Fossum het altså Guri. Manntallet 1666 forteller oss at Kristoffer Eriksen Fossum hadde stedsønnen ”Finboug” Gudmundsen på 8 år. Han må da være Guris barn fra et tidligere ekteskap og bar de typiske Hasli-navnet Finnbo(ge).

Den andre datteren på Hasli må altså være Damøy Torgersdatter, gift til Hovde.

Men Oudenstad har rett i at Torger Hasli hadde en sønn Jon, som må være død barnløs innen 1674. På tinget i Land 10. september 1653 har nemlig Alf Kinn stevnet Torger Hasli med sine barn, arvinger ”et consortes” for a ha tatt ei eng fra ham nedenfor hans påboende gard Kinnsjordet, samt hugget ned gjerdet og fratatt ham høyet. ”Innstevnte Torger Hasli med sine barn, navnlig Christen, Jon og Hans Torgersønner, samt hans brodersønn og medeier, Daffind Hasli, møtte i retten ...”

12. Damøy Torstensdatter fra Skogstad, Torpa

På Skiaker i Nordsinni støter vi på nok et Damøy-problem. Anders Hansen Skiaker ble i sitt 2. ekteskap gift med Magdelin Torstensdatter. Han opprettet en kontrakt med sine barn av 1. ekteskap samt Magdelins søsken. Sistnevnte var: Endre Torstensen, Damøy Torstensdatter g.m. Ole Tollevsrud, Anne Torstensdatter g.m. Amund Grangard og Gunhild Torstensdatter g.m. Bottel Engebretsen (Erstad).

Det skulle synes lett å plassere en hel søskenflokk på 1700-tall,

med særlig tilknytning til Torpa, men så er ikke tilfelle. "Damey" Torstendsdatter finner vi bosatt på Lunde i Torpa ved henne død i 1753, etter alderen født ca. 1663. Endre Torstensen er identisk med en som døde på Tomleie i 1742, uten aldersoppgave.

Hvis vi leter etter en aktuell Torsten i Land i 1666-manntallet, finnes han ikke. Torsten-er i aktuell alder kan alle elimineres. Derimot finner vi en Torsten Rud i Biri i 1666, 38 år. Han har en sønn Anders, 4 år, og en sønn Endre. 2 år. Fogdemanntallet 1664 gir oss det fulle navnet - Torsten Halvorsen. Nevnte Anders Hansen Skiaker hadde forøvrig ei datter Anne i 1. ekteskap som var gift med Håver Johansen Ekern i Biri.

Torsten Halvorsen er som eneste med dette navnet i området i 1660-åra identisk med en Torsten Halvorsen nevnt i en kilde som vi vender tilbake til en del ganger i denne artikkelserien. Tingboka 18. juni 1666 for Toten, Vardal og Biri forteller at vitnet Torsten Halvorsen var "besvogret" med Håver Gårder og Elling Skiaker, begge Land. Kona var altså blant annet i nær slekt med Elling Øvre Skiaker av Lodin-slekta. En annen kilde der vi finner samme Torsten Rud i Biri, er ved skiftet på Skiaker i 1664 etter søstra til Damøy Augustinusdatter, der han står med gjeld til boet.

Det ser altså ut til at Torsten Halvorsen flyttet til Land, da vi så ovenfor at barneflokken havnet der. I tingboka møter vi også sønnen Torsten Endresen for retten 17. november 1697 på vegne av sin mor som hadde stevnet Paul Gjerdalen i Torpa for å ha slått hennes gjeterjente på 12 år. Hvilken gard i Torpa mora brukte og var enke på, fortelles ikke. Men hennes navn står: Helga Endresdatter.

Brukerlistene forteller at det var to Torsten-er i Torpa i annen halvdel av 1600-tallet. Den ene, Torsten Knutsen, brukte lenge Bjørke og er med i 1666-manntallet. Den andre registreres f.o.m. 1671 på Skogstad, gårdsnummer 47 i dag, som bruker. Denne

garden er ikke med i manntallene i 1660-åra eller andre eldre kilder, og vi får vite i skattelistene etter 1671 at den er ennå "ikke lagt for landskyld". At vi har truffet Torsten Halvorsen, ser vi av et skjøte innført i panteboka fra tolleren Henrich Lachmann til Endre Torstensen på "hans påboende gard Skogstad" av 14. mars 1702, da skyldsatt for 2 skinn.

Endre Torstensen solgte forøvrig Skogstad allerede 28. juni 1706, og da er han bosatt på Garder i Torpa. Denne garden hadde han kjøpt ved skjøte av 27. oktober 1699 av oberst Georg Reichwein, skyld 1 1/2 hud, altså den ene av Garder-brukene her. Etter noen år havner Endre i flere gjeldssaker etter pantsettinger. En del av årsaken er at han satser på tømmerhandel, bl.a. med bønder i Gudbrandsdalen. De største sakene er en i 1716, der han ble dømt til å betale en gjeld på 251 riksdaler og 56 skilling, og den siste med dommer av 27. september 1717 og 12. november 1720 for gjeld 407 riksdaler, 3 ort og 5 skilling til justisråd Gjerd Andersen. Ved auksjonsskjøte på Garder 10. juni 1721 henvises til siste dom og Endre Torstensen som "tidligere eier".

Torsten Endresen Garder i Torpa lot 14. juli 1722 lyse pengemangel til innløsning av Skogstad, som han kjente seg odelsberettiget til og som var solgt i hans umyndige år. Dermed har vi fått etablert en sønn av Endre Torstensen, og denne ble gift i 1732 med Anne Larsdatter. Ekteparet bodde på en plass under Tomle, og dermed skjønner vi hvorfor Endre Torstensen døde på Tomleeie i 1742. Anne Larsdatter døde allerede i 1733, og Endre giftet seg ikke på ny.

I 1752 tinglyses husmannskontrakt - p.g.a. en ny lov som påbød slike tinglysinger - for Endre på sin plass Evenstuen under Tomle. Ekteparet hadde ei datter Helga, døpt 1732, som fremdeles bodde hos faren ved ekstraskatten i 1766 og giftet seg med Botolf Jensen i 1767. De ser ut til å ha overtatt Evenstuen -den Evenstuen-plassen som fulgte Tomlevold da denne ble fradelt Tomle - og vi kan f.eks. følge etterslekt på Kapperud-plassene Huskopp og

Kapperudsveen på 1800-tallet. Helga Torstensdatter døde forøvrig på en av disse, på Kapperudeie, i 1824, beviselig da over 90 år.

Tilbake til Torsten Halvorsen så var han altså gift med Helga Endresdatter, og Helga var i nær slekt med Elling Øvre Skiaker og Håver Garder. Sjøl om familien først bor i Biri, er de allerede da knyttet til Land, og senere finner vi dem i sistnevnte prestegjeld - særlig knyttet til Torpa.

Helga Endresdatter med en datter Damøy og bosatt i Torpa peker mot at hun var datter av Endre Broner i hans annet ekteskap med Damøy Augustinusdatter. Som nevnt ovenfor hadde disse en sønn Ole Endresen på Vålhovd i Torpa, der mora bodde i lang tid mot slutten av sitt liv. Videre eksisterer også en kilde som eksplisitt forteller at Ole Endresen hadde ei søster, ifølge Jan Eilert Jaatun, men denne har vi i øyeblikket ikke funnet igjen.

13. Damøy Eriksdatter Fall, Søndre Land

Videre har vi ei Damey Eriksdatter, f. ca. 1674, som dør på Fall i Søndre Land i 1754. Noe mer om henne har vi ikke.

14. Damøy Olsdatter, Torpa, Nordre Land

Denne Damey Olsdatter er født ca. 1671 og død i 1718 i Land. Noe gardsnavn er ikke oppgitt, men hun ble begravet ved Kinn kirke i Torpa og hørte dermed hjemme her. I likhet med nr. 13 har jeg ikke ytterligere opplysninger om henne. Det er nærliggende å gjette på at hun var datter av Ole Endresen Vålhovd i Torpa - og dermed oppkalt etter farmor - men dette vet vi altså ikke.

15. Damøy Adriansdatter

Til slutt har vi ei dame med en navnekombinasjon hun sikkert var alene om i Norgeshistorien: Damey Adriansdatter. Henne skal vi ta utgangspunkt i neste del av artikkelserien. Da skal vi fokusere på ytterligere et sjeldent navn: Adrian.

Oppsummering

Vi har funnet fram til 15 kvinner og ei sagnku med navn Damøy. Ei gren til Hadeland bevirker 5 registrerte Damøy-er i Gran prestegjeld. 6 av Damøy-ene finner vi i Land, 2 i Biri, 1 i Vardal og 1 på Toten. Samtlige befinner seg altså innenfor et avgrenset område, og andre Damøy-er er ikke kjent i Norge.

Damøy Narum på Toten i 1528 må være stammor til de øvrige 14. Damøy Landåsen i annen halvdel av 1500-tallet er helst et barnebarn. De eldste blant de øvrige 13 er Damøy Lauritsdatter Eiken fra Landåsen og Damøy Augustinusdatter. Førstnevnte er barnebarn av Damøy Landåsen, og sistnevnte er også to generasjoner yngre enn Damøy Landåsen. Deretter følger Damøy Gundersdatter og Damøy Torgersdatter i neste generasjon.

Elken-grena er beviselig etterkommere av Damøy Landåsen, men det er fristende å satse på at de 13 yngste Damøy-ene samtlige er av Landåsen-slekta. Navnet Damøy vil i så fall samtidig være et tegn på at vi befinner oss i Lodin-slekta, blant Oluf Lodinsens etterkommere. Men dette vet vi ikke sikkert. Ihvertfall teoretisk må det stå åpent om det fantes flere slektsgrener etter Damøy Narum på 1600-tallet enn den som er påviselig via Landåsen-slekta.

Fortsettelse neste nr.

JULEKONKURRANSE - LØS EN GENEALOGISK GÅTE!

Den som først henvender seg til redaksjonen med løsning på det slektshistoriske problemet som er presentert nedenfor, vil vinne en bokpremie. Så lenge ingen har rett løsning, vil konkurransen vare til hefte 4 i 1995 skal gå i trykken. Hvis ingen innen da har løst problemet helt konkret, vil eventuelt den som først har forklart sammenhengen rent teoretisk, bli kåret som vinner.

PROBLEM

Johan Henrik Prebensen von Ahnen ble døpt den 14. juni 1791 i Hoff kirke på Toten som "uekte" sønn av kaptein Preben von Ahnen og Anne Kristine Riis, datter av klokker Henrik Riis og Elen Katrine f. Heckmann. Preben von Ahnen var sjef for Det Totenske kompani fra 1784 til sin død i 1800 og bodde da på Brunsberg på Toten. I 1787 ble han gift med Marthe Holmen, men de hadde ingen barn. Anne Riis giftet seg i 1794 med Torsten Olsen, og de fikk barna Maria, Olina og Christian.

I den første rettsaken mot Johan von Ahnen på Toten i 1805 får vi 3 ganger omtalt en halvbror av Johan. Både for Johan sjøl, lensmannen, sorenskriveren og sikkert hele allmuen var det tydeligvis en selvfølge at det eksisterte en halvbror. Denne kalles for Ole Frøsager. men under rettsmøtet 9. november måtte lensmannen meddele "at Ole Frøsager ikke har været å finne etter anstillet undersøkelse." Johan og Ole hadde vært kamerater - og dermed på noenlunde samme alder - og sammen hadde de bl.a. stjålet egg på Rogneby.

I likhet med lensmannen klarte heller ikke Svein-Erik Ødegaard å finne noen halvbror i sin Toten-tid, tross "anstillet undersøkelse." Det hele virket uforklarlig, idet verken Preben von Ahnen eller Anne Riis er innført i kirkeboka for Toten som foreldre til noen Ole, i eller utenfor ekteskap, og Ole må ha blitt født mens begge aktuelle foreldre var bosatt på Toten. Dessuten registrerer vi altså denne Ole på Toten som gutt i kompaniskap med Johan.

Ødegaard kunne etter en del år påvise denne halvbroren Ole. Hans eksistens og opphav kan - utenom den nevnte rettsaken - bevises på minst to forskjellige måter. Den ene løsningen ligger i bruk av Toten-kilder og den andre i en kombinasjon av to kilder fra andre bygder. Løsningen er en god illustrasjon på et spesielt problem innenfor genealogi som er presentert senest i høst gjennom et større oppslag i VG.

The logo for 'Oppland Arbeiderblad' is centered within a rectangular border. The word 'Oppland' is rendered in a large, bold, blackletter-style font with a 3D effect. Below it, the words 'ARBEIDERBLAD' are written in a smaller, plain, sans-serif, all-caps font.

EDB i slektsgransking

Svar på Bjørn Bakkes artikkel i nr. 4/93

Av Leif Næss, 2750 Gran

Det finnes mange EDB-frelste medlemmer innen VSHL. De fleste jeg kjenner til bruker EDB til egen slektsgransking, og har valgt et slektsprogram de er fornøyd med. Personlig vil jeg anbefale EDB når antall personer kommer over 200. Fordelen er at en person registreres kun en gang, og at programmet automatisk holder rede på aner og etterslekt. Det er også enkelt å søke etter personer, og det har mange utskriftsalternativer.

Ved kjøp av slektsprogram må en passe på at det finnes mulighet for GEDCOM. Det er et program som brukes når en vil eksportere eller importere data til eller fra en bruker med et annet program. GEDCOM lagrer dataene på en internasjonal standard form. Det finnes slektsprogrammer som ikke kan bruke GEDCOM.

En registrering av slektsprogram-brukere synes jeg er et godt forslag, og jeg vil også da ta med registrering av de som bruker modem til BBS'er som f.eks. ODIN på Lillehammer, og de som har egen E-post adresse. Ved bruk av modem til en BBS kan enkeltpersoner sende elektronisk post til hverandre for å utveksle slektsdata, eller de kan sende spørsmål og svar som mange kan lese via såkalte konferanser. Eieren av ODIN på Lillehammer vil fortelle om sin BBS i eget innlegg her i bladet.

Ved bruk av E-post kan hele verden kontaktes. Mange BBS'er har INTERNETT-tilknytning med mulighet for E-post.

Jeg savner også en oversikt over alle medlemmene innen VSHL her i bladet. Jeg har selv laget medlemsbasen i BD87 for VSHL, og den kan enkelt utvides med tre felter for; slektsprogram, modem og E-post adresse. Medlemslisten kan trykkes etterhvert i bladet; f.eks. et lokallag i hvert nummer.

Fordelen er da at jeg kan se hvilke personer jeg kan kontakte via modem for å utveksle slektsdata. Det er billigere å sende elektronisk enn bruk av papirbasert post når en har et automatisert kommunikasjonsprogram. (F.eks. Telix/Xboard). Fordelen ved BBS'er ligger også i at en etterlysning av slekt leses av mange. Det er som regel en som har et svar.

Ved bruk av datamaskin og programmet BD87 blir også kirkebøkene dataregistrert i disse dager etter Standard 4G. Her vil jeg oppfordre GDS-Genalogisk DataSentral Oppland til å skrive en artikkel i bladet.

Denne artikkelen kunne jeg sendt som elektronisk post via ODIN dersom redaktøren hadde modem. Det er for dyrt å sende diskett, så nå går det som vanlig papirbasert post. Redaktøren kunne da hentet det og tatt det rett inn i bladet uten å gå veien via papir.

A/C HADELAND
KORNSILO OG MØLLE

Kornmottak — Kraftfôr — Såvarer av korn og gras
Tilskuddsfôr og gjødning

Telefon 61 32 81 15 - 61 32 80 16

Tomas Olsen Hov, Biri

(1670-1731)

og hans slekt.

Del II.

Av Terje Tandsether

IV KARI OLSDTR. død etter 1749. Gift første gang med Torger Pedersen østre Hegge f. 1672, skifte 8.3.1724. Torger var sønn av Peder Amundsen Bratstien (1632-1675) og Ingeborg Gulbrandsdr. Han fikk bygselseddel av fogden på østre Hegge 1706. Kari og Torger hadde 5 barn:

1. Peder Torgersen f. 1708 død på Karlstad 4.5.1765. Peder var bruker på Karlstad i Biri Øverbygd. Han var gift 2 ganger, første gang 15.10.1730 med Gjøa Østensdr. Hun var datter av Østen Håversen Moen u/Skumsrud (1662-1737) og Kari Bårdsdr. Hov (1667-1745). I desember 1750 begikk Gjøa selvmord, og den 11. januar 1751 ble det tatt opp forhør om hva som hadde skjedd. Ole Stuve vitnet at han var hos Gjøa dagen etter at hun "hadde forøvet den gierning, og var hun da skaaren under hagen og en blaa fleck på brystet som syntes ligesom et sting." Ingen av vitnene kunne si at hun hadde vært fra sin førststand eller "rasende i sykdom", så retten avsa følgende dom: Hennes halve bo skal tilfalle kongen, og hennes legeme må ikke begraves i kirkens jord. Vi finner henne da heller ikke blant de begravde i kirkeboka. Peder og Gjøa hadde ingen barn.

Peder giftet seg andre gang 16.12.1751 med Marit Olsdr. Hovde f. 1721 død 6.3.1757, datter av Ole Pedersen og Guri Torsteinsdr. Hovde. I dette ekteskapet hadde Peder 5 barn.

- a) Torger Pedersen dp. 16.9.1753, skifte 7.4.1791. Gift 31.10.1776 med Magnhild Nilsdr. nedre Beinerud dp.3.5.1750. Torger brukte Karlstad etter faren, men solgte garden 1787 til Ole Torsteinsen Hov og flyttet til en plass under Stumlien. Han hadde 7 barn: Marte 1777 død 4 dager gammel, Marit 1778-tjente på Myre 1801, Peder 1780- tjente på Svennes 1801, Kari 1782- tjener på Ekeren i Snertingdal 1801?, Nils 1785- på Sigstad 1801, Ole 1788 -på Beinerud 1801 og Tornette som var 3 uker på skiftet etter faren 1791.
 - b) Ole Pedersen dp. 13.8.1756 død 24.4.1773
 - c) Kari Pedersdr. dp. 1.5.1759 død 4.2.1766.
 - d) Jon Pedersen dp. 5.12.1762 død 18.3.1763
 - e) Guri Pedersdr. dp. 14.7.1764, gift 19.11.1787 med Even Larsen Myre dp. 17.2.1760. De var brukere på søndre Myre og hadde i 1801 barna Lars 1788, Lars 1791, Peder 1793, Marit 1796 og Marte 1800. Etter at Peder Torgersen døde 1765 giftet enken Marit seg igjen 7.4.1766 med en Ole Jensen. Om ham sies det i 1774 at han var bortrømt, og vi hører ikke mer om ham.
2. Ole Torgersen f. 1712 død på Rindal i Fåberg 17.10.1764. Gift 2.6.1735 med Marte Olsdr. lille Hellerud f. 1707 død på Rindal 2.11.1784, datter av Ole Pedersen lille Hellerud (1666-1738) og Siri Narvesdr. (1666-1742). I 1735 tok Ole Torgersen over plassen lille Hellerud av skyld 2 skinn for 80 rdl. samt føderåd til sine svigerforeldre. Her bodde han til 1740, da han dette året overtok Taraldsrud etter sin stefar Amund Reiersen Øfstdal mot at Amund fikk lille Hellerud. Ole solgte Taraldsrud 1756 til Johannes Pedersen Ødegården fra Vardal. Siden flyttet han og kona til Havik på Brøttum. I 1760 kjøpte de garden nedre Rindal i Fåberg. Som enke solgte Marte garden 1769 til Ole Christensen Kirkerud og fikk føderåd på garden på livstid. Skiftet etter Ole 1765 er ikke bevart, og siden kirkeboka i Biri ikke er fullstendig omkring 1750 har vi ikke full oversikt over barna til Ole. Men disse er sikre:

- a) Marte Olsdtr. dp. 21.3.1736, levde 1785
 - b) Karen Olsdtr. dp. 2.2.1738 bgr. 17.8.1738 (kalles da Marte)
 - c) Torger Olsen dp. 12.7.1739. død ung.
 - d) Kari Olsdtr. dp. 22.3.1742 bgr. 1.7.1742
 - e) Ole Olsen dp. 2.6.1743. bosatt ved Oudenhuis i Fåberg 1785.
 - f) Siri Olsdtr. dp. 7.8.1746. død ung.
 - g) Siri Olsdtr. dp. 4.6.1747. gift 11.6.1770 med Ole Fransen Reiten i Gausdal f. ca. 1743.
 - h) Kari Olsdtr. f. ca. 1748, gift 17.10.1776 med Jon Olsen nordre Gryte dp. 19.6.1746, skifte 16.6.1798. De solgte Gryte 1791 og tok seg arbeid på glassverket i Fåberg.
 - i) Torger Olsen f. ca. 1752, gift med Ingeborg Christensdtr. f. ca. 1754 død 11.3.1806. Torger var bruker på Kolerud ved Rindal i Fåberg.
3. Arne Torgersen f. 1718 død som føderådsmann på Kjensetødegården 8.12.1802, 89 1/2 år. Arne var bruker på Øfstdal i første ekteskap, men solgte garden 1749 til Halvor Paulsen fra Fåberg for 200 rdl. samt vilkår til mora Kari Olsdtr. Fra ca. 1752 var han bruker på Kjensetødegården. Arne var gift 4 ganger.
- Gift første gang 10.12.1739 med Marte Eriksdtr. søndre Taraldsrud f. 1719, datter av Erik Larsen og Ragnhild Olsdtr. Taraldsrud. I første ekteskap var det 3 sønner:
- a) Torger Arnesen dp. 25.12.1739. Gift 6.6.1763 med Mari Jonsdtr. Taraldsrud dp. 21.5.1742. De bodde noen år på Taraldsrud og seinere på en plass under garden. De hadde 9 barn: Arne 1763, g 1785 m Gunhild Johannesdtr. f. 1753 - husfolk under Klomstein 1801, Ingeborg 1766-1785, Jon 1768-1768, Jon 1769- gm Eli Jonsdtr. Udal - husfolk under Udal i 1801, Ole 1771 - tjente på Svennes 1801. Peder 1774, Marta 1777 - tjente på Sigstad 1801, Erik 1780 gm Ragndi Knutsdtr. Tomten og Hans 1783.
 - b) Lars Arnesen f. 1742. Føderådsmann på Kjensetødegård 1801, død ugift der 1812. Om ham sies det i 1791 at han er gammel (49 år!) med et sykelig legeme.
 - c) Erik Arnesen f. 1748. Gift 13.10.1777 med Marit Torsteinsdtr. Neråsen f. 1750. De bodde på Kjenset og hadde barna Arne 1777, Eli 1778-1778, Eli 1780, Marit 1782, Randi 1785, Berte 1788 og Torstein 1792. Torstein reiste til USA 1849 med kone og 9 barn.

Arne Torgersen giftet seg andre gang omkring 1752 med enken Anne Pedersdtr. Kjensetødegården f. 1711, skifte 14.4.1760. datter av Peder Gulbrandsen Skarset (1668-1729) og Rannei Amundsdr. (1668-1759). Anne hadde for vært gift med Torstein Hansen Kjensetødegården (1710-1751). så Arne tok over garden etter ham. I dette ekteskapet hadde han 3 barn:

- d) Ole Arnesen f. 1752 død 6.1.1763
- e) Marit Arnesdtr. dp. 28.3.1753 død 1801/1812. Gift første gang 29.12.1777 med en Ole Nilsen Svennes som var født i Biri ca. 1748. De var husfolk i Henrikstuen under Svennes og hadde 7 barn: Marta 1778 - enke på Fåbergglassverk 1812, Anne 1779-1780, Nils 1781-1785, Ragnhild 1784-1785, Anne 1786- gm Gulbrand Nystuen, Nils 1789- døde ung, og Ingeborg 1793- tjener på Jevne i Fåberg 1812. Ole Nilsen ble i 1783 tiltalt for tyveri av 2 klumper engelsk bergsalt. Han fikk denne dommen: Mistet sin hud i fengsel, betale tvegjeld til kongens kasse av det hos ham fundne salt og ha sin hovedlodd til Kongen forbrutt. En fryktelig straff for et lite tyveri. Marit var gift andre gang med enkemann Gunder Jensen, visstnok fra Kjenset og døpt 2.2.1748. De var husfolk uten jord og bosatt under Svennes i 1801. De hadde ingen barn.
- f) Ragnhild Arnesdtr. dp. 11.10.1755 død 20.2.1760.

Den tredje kona til Arne var Marte Amundsdr. Feiring eller Myre f. 1726 død 21.2.1765, datter av Amund Pedersen Myre (1699-1736) og Marit Gundersdr. Feiring (1703-1772). Ingen barn, og på skiftet etter Marte 1765 ble hun arvet av sin mor, sine søsken og halvsøsken.

Arne Torgersen giftet seg fjerde og siste gang 24.10.1765 med Marte Olsdtr. Mæhlum dp. 24.5.1733 død 12.7.1800, 72 år gammel. Hennes foreldre var Ole Gulbrandsen Mæhlum (1709-1742) og Margrete Johannesdtr. nedre Noss (1708-1779). Det var 5 barn:

- g) Peder Arnesen dp. 19.11.1766 død 7.3.1767.
- h) Margrete Arnesdtr. dp. 17.9.1768. Ikke nevnt i skiftet etter halvbroren Lars Arnesen 1812, men i følge bygdeboka var hun gift med Halvor Engebretsen Nysætersveen u/Hasli og hadde 6

- barn.
- d) Marte Arnesdtr. f. 5.1.1772 død 13.1.1772
 - e) Marie Arnesdtr. dp. 24.1.1773 død 3.9.1776.
 - f) Ole Arnesen dp. 10.3.1776. bosatt på Kjensetødegården 1801 og var gift med Ingeborg Larsdtr. (øvre Beinerud, døpt 3.10.1779?)
4. Marte/Marit Torgersdtr. f. 1721. Gift 19.10.1746 med Ole Larsen f. 1711 død før 1799, sønn av Lars Knutsen Moen u/Sigstad (1681-1756) og Berte Olsdtr. (1683-1744). Ole og Marit fikk 1751 bygselseddel på plassen Evenstuen under Melby av Lars Nilsen Melby, men de kalles alltid Melbyeie eller Skuggen, som kanskje var et annet navn på plassen. De hadde 7 barn:
- a) Berte Olsdtr. dp. 22.2.1747, gift 5.11.1770 med en Peder Hansen f. ca. 1745. De var husfolk under flere gardar i Biri (Kalverud, Berg, Skumsrud og Svennes) og hadde 3 barn: Syver 1772, Marit 1782 og Anne 1791.
 - b) Marte Olsdtr. dp. 7.7.1748, gift 21.2.1788 med enkemann Ole Hansen Lundvolden f. ca. 1739. De var husfolk under Lunde 1801. Siden Marte var 40 år da de giftet seg, er det rimelig at det bare var ett barn: Ole 1788.
 - c) Lars Olsen f. ca. 1751. død på Maurud på Helgøya november 1810. Han fikk i 1780 datteren Kari med Kari Eriksdtr. Melbyeie. Han ble gift omkring 1780 med ei Gunhild Olsdtr. som han hadde barna Ole 1781, Anne 1784 og Marte 1787 med. De bodde på Skjønbyeie i Redalen. Lars giftet seg andre gang med ei Ambjørge Larsdtr. f. ca. 1757 og hadde med henne barna Gunhild 1790 og Berte 1792 - begge født på en plass under Mellom-Aske på Nes. Lars Olsen var i 1801 husmann under Svennerud på Helgøya. Han giftet seg tredje gang med enken Marte Gabrielsdtr. Maurud dp. 8.11.1750 død 1836 og overtok med henne garden Maurud. Marte var født på Steinsli, Toten. Det var ingen barn i tredje ekteskap.
 - d) Kari Olsdtr. dp. 28.4.1754, gift 17.10.1783 med en Ole Nilsen f. ca. 1745. De var husfolk under Hegge, seinere under Hov. Barn: Berit 1784, Marte 1787, Anne 1789, Ingeborg 1791 og Karen 1795.
 - e) Ingeborg Olsdtr. dp. 20.11.1757. Tjente på Skumsrud 1799 og var da ugift.

- f) Sissel Olsdtr. dp. 19.3.1761. Konfirmert 1779, men død barnløs for 1799.
 - g) Arne Olsen dp. 20.3.1765. gift med Kjersti Nilsdtr. f. ca. 1754. De var bosatt under Stumliødegården 1801 med barna Ole 1791, Nils 1793, M... 1795 (datter) og Lars 1797.
5. Berte Torgersdtr. f. 1723. Hun ble i 1751 stevnet for leiermål med ektemann Ole Nilsen Myre. men hva dette barnet het eller hvor det ble av det vet jeg ikke. I tingboka sies det at Oles bo ble registrert 23.2.1752, og saken var fremdeles oppe på tinget i 1756. Berte ble gift 5.2.1761 med en Hans Olsen som da var enkemann. Ved vielsen 1761 har ikke presten skrevet "pige" foran navnet hennes slik som for andre jenter, antagelig på grunn av hennes uekte barn. Berte og Hans var bosatt Kjensetødegård 1761 og Liereng 1765. De hadde 2 sønner:
- a) Ole Hansen dp. 20.9.1761, seinere ukjent.
 - b) Torger Hansen dp. 14.4.1765, gift 18.9.1788 med Johanne Nilsdtr. Kломstein dp. 13.5.1764. Disse flyttet en del omkring. De bodde på Kломsteineie 1789, seinere samme år på Markeng i Redalen. I 1799 bodde de på garden Sorstad(?) i Lier, men i 1822 var de i Land. Jeg kjenner bare ett barn, men det har sikkert vært flere: Hans 1789.

Enken etter Torgeir Pedersen, Kari Olsdtr. ble gift andre gang med Amund Reiersen Skrukkerud fra Ringsaker. Han var sønn av Reier Amundsen Skrukkerud og NN Eriksdtr. Tokstad. Amund fikk bygselseddel av fogden Caspar Nernst datert 6.10.1724. Amund og Kari flyttet fra Hegge til Øfstdal. I 1735 solgte de Øfstdal til Torger Pedersen Hovde og kjøpte Liereng 1737.

Året etter solgte de garden og kjøpte nordre Taraldsrud, som de 1740 overdro til Karis sønn fra første ekteskap Ole Torgersen mot at de overtok lille Hellerud. Denne garden solgte de så 1742 til Havel Pedersen. Den 9.2. 1742 holdt Amund og Kari skifte i live. De bodde da på Øfstdal som de kjøpte tilbake av Torgeir Hovde i 1741. I 1746 solgte de så 3 skinn i Øfstdal til Karis sønn Arne Torgersen. Det var en datter i dette ekteskapet:

6. Mari Amundsdr. Nevnt i skiftet etter foreldrene 1742, men seinere helt ukjent. Hun ble ikke gift i Biri.

3. MAGNHILD BÅRSDATTERS SLEKT

Kona til Tomas Hov het. som vi har hort. Magnhild Bårdsdr. Hun var født omkring 1678 og ble begravet fra Hov 8.8.1753. 75 år gammel. Etter at Tomas var død 1731, giftet Magnhild seg igjen 22.6.1732 med Ole Andersen Dal. Han var sønn av Anders Larsen Dal (1654-1737) og Kari Torsteinsdr. nordre Hegge (1665-1733). Ole døde på Hov omkring 1749, men dødsfallet er ikke innført i kirkeboka. Ved vielsen 1732 er det nevnt at brudeparet hadde kongelig bevilling for å kunne gifte seg da de var beslektet i tredje ledd. Slektskapet var slik at Oles farfar Lars Amundsen Båberg og Magnhilds morfar Ole Amundsen Bratberg var brødre.

Ole og Magnhild solgte i 1739 deres gard Hov til ungkar Knut Svendsen Hov for 400 rdl. Det ser ut som det gikk nedover med Ole Andersen de siste åra han levde. I 1745 ble han stevnet av fogden sammen med flere andre for drikk og fylleri. Knut Hov sa at han i 6-7 år hadde vært meget forfallen til fylleri så han har falt og slått seg bade blå og blodig i drukkenskap.

Et par kilder gir opplysninger om Magnhilds slekt. Den ene er skiftet etter henne som ble holdt 16.8.1753. Da ble hun arvet av sin avdøde halvbror Even Bårdsen Sæter på Brøttum sine barn og sin fullsøster Kari Bårdsdatters barn og barnebarn. Den andre kilden er en odelssak på Hov 1749 mellom Jon Lucassen Alset og Knut Svendsen Hov. Her sies blant annet: "Jon Lucassen er Ole Andersen Hovs hustru Magnhild Bårdsdatter så nært beslektet nemlig om ikke de to menn som forlengst er døde Ole Bratberg og Lars Båberg var brødre. samt om ikke citanten Jon Lucassens morfar Anders Dal er sønn av den ene av disse nemlig Ole Båberg og Magnhild Bårdsdatters mor GjØa Hov er datter av den andre nemlig Ole Bratberg, og videre om ikke Ole Evensen Sæter er brorsønn av Magnhild

Magnhild med sin første mann Tomas Olsen eide og brukte

garden Hov i 30 år og med sin siste mann i 8 år inntil de solgte det til Knut Hov." Så langt fra tingboka. Av opplysningene ovenfor skjønner vi at Tomas (død 1731) og Magnhild må ha blitt gift omkring 1701.

Magnhild var fra garden Hov. Faren het Bård Larsen Hov og mora var, som vi hørte i rettssaken. GjØa Olsdr. Bratberg. Vi skal nå se litt på slektene på Hov og Bratberg.

HOV

1. Lars Bårdsen f. 1603, skifte 10.7.1665. Lars nevnes som bruker fra 1626 og framover. Han var lensmann i slutten av 1650-åra. I følge bygdeboka var han sønn av sognepresten Bård Nilsen. Lars var gift med Karen Pedersdr. Stuve, datter av Peder Gulbrandsen Stuve. De hadde 2 sønner:
 - a) Bård Larsen f. 1646 - neste bruker.
 - b) Herman Larsen f. 1652 bgr. fra Hanestad på Toten 8.11.1724. Han ble gift med enken på Hanestad, Kirsten Olsdr. som opprinnelig var fra Tømmerhol. Hun var f. 1639 og ble begravet 2.3.1720. De hadde 2 barn: Eli (1677-1763) gift 1699 med Ole Andersen Balke (1673-1739) og Karen (1685- 1711) gift 1709 med Peder Andersen Gile (1684-1742). Det er mange etterkommere etter Eli, men ingen etter Karen.
2. Bård Larsen f. 1646, skifte 6.4.1698. Han tok over Hov etter faren. I 1692 fikk han sammen med Svend Torsen Nøss skjØte på 2 1/2 skippund tunge i Hov av Kirsten TØnsberg, enke etter lagmann Nils Tolder. Det heter da at Bård og Svend har hver sin halvpart. Bård var gift 2 ganger, første gang før 1669 med GjØa Olsdr. Bratberg. I dette ekteskapet var det 3 barn.
 - a) Kari Bårdsdtr. f. 1667 bgr. 21.2.1745. Hun ble gift med Østen Håversen Skumsrud f. 1662 bgr. 25.1.1737. De var bosatt på Honne omkring 1700, men seinere kom de til plassen Moen under Skumsrud der Østen døde. De hadde 3 døtre:
 1. GjØa Østensdr, gift 15.10.1730 med Peder Torgersen Karlstad f. 1708 død 4.5.1765. Dem har vi hørt om tidligere.

1. Marit Østensdr. gift første gang 4.5.1737 med Knut Arnesen Krageberg f. 1700 bgr. 21.8.1740. De hadde barna Lars 1737 og Rannei 1740-1743. Gift andre gang 16.6.1742 med en Christen Nilsen. De hadde sønnen Knut f. 1743. Familien var bosatt på plassen Graven under Krageberg.
2. Berte Østensdr. gift 8.11.1736 med Tor Arnesen Krageberg f. 1713 død 24.10.1780. De var husfolk på plassen Moen (trolig under Skumsrud) i noen år. men i slutten av 1740-åra flyttet de til en plass under Båberg. Etter kirkeboka hadde de 4 barn. men bare datteren Kari f. 1744 vokste opp.
- b) Lars Bårdsen, levde 1698 men døde barnløs for 1753.
- c) Magnhild Bårdsdr. f. 1678 ble altså gift med Tomas Hov og overtok Hov.

Bård Larsen ble gift andre gang med Sissel Guttormsdr. Enger fra Ringsaker. Hun var datter av Guttorm Oudensen og Mette Tollefsdr. Enger. Bård og Sissel hadde bare ett barn:

- d) Even Bårdsen f. 1697 bgr. 8.6.1745. Even var bruker på Sæter på Ringsaker. Han var gift med Anne Olsdr. Midtbruket f. 1690 bgr. 21.1.1772. Etter Brøttumboka hadde han disse barna:
 1. Ole Evensen f. 1724, gift 1749 med Sissel Andersdr. nedre Berg (1729-1805). Bruker på Sæter.
 2. Sissel Evensdr. f. 1728. hadde en sønn Even Trondsen f. 1749.
 3. Eli Evensdr. f. 1730, gift 1760 med enkemann Jon Nilsen Moen.
 4. Berte Evensdr. f. 1733, gift første gang med Ole Jensen Mikkelsveen (død 1769), gift andre gang med Hågen Mikkelsen Hågenstad (død 1783).
 5. Ingeborg Evensdr. (1735-1811) gm Nils Jonsen Jørgensborg (1736-1806)
 6. Bård Evensen f. 1737
 7. Dagfin Evensen (1740-1742)
 8. Magnhild Evensdr. f. 1741, død for 1753.
 9. Peder Evensen f. 1739, ikke nevnt i skiftet etter farsøstera Magnhild 1753, men ifølge Brøttumboka var han gift med Åse Jensdr. og levde i 1789.

Fortsettelse neste nr.

Slidredomen

Slidredomen, eit av dei gjevaste kyrkjes i Valdres, er truleg bygd mellom 1150 og 1200. Slidringane feira 800-årsjubileum i 1987, med kongen og anna fint folk til stades.

I mellomalderen var det tre steinkyrkjer i Valdres. Slidredomen er den største og eldste av desse. Her var og 19 stavkyrkjer (i dag har vi 31 kyrkjer). Slidredomen er vigd til Maria møy (tilliks med omlag 60 andre i Noreg). Her var hovudsete for prosten, som hadde prestesamlingar her.

Gråstein sprengt ut i Ravnberget på vestsida av Slidrefjorden er byggematerialet. Hjørna er av fint tilhoggen kalkstein, og ved korportalen er det kleberstein som kanskje kjem frå Gudbrandsdalen, som har store mengder av dette. Innvendig er det 15 x 10.2 m i skipet og 8.4 x 7.3 m i koret, og murane er mellom 1,2 og 2,1 m tjukke.

Ei stor søyle, kalla "Kongen" ber nesten heile vekta av tårnet. Frå golvet og til toppen av spiret er det 38,5 m, sjølve spiret er 7 m. høgt.

Frå fyrsten var det spon på taket, som var henta i åsen ovanfor kyrkja, det heiter framleis Sponbakkadn. På det smidde beslaget på hovddøra heng det gamle, offisielle alenmålet. I dørøpninga er ein labyrinth, og på muren ved sida av døra er eit "kyssekors". I katolsk tid kyste ein dette før ein gjekk inn, for å visa respekt.

Like til rundt 1724-37 var det små, høgtsitande glas, men det var begynt å koma salmebøker, og difor måtte ein ha meir lys. Store vindaugo vart difor laga, men ein ser framleis merke etter dei gamle over dei nye.

Runeinnskrifter er det funne mange av, og det er avdekka eit riddarskjold som Vestre Slidre har fått godkjent som kommunevåpen. På det 9 m lange tønnekelvet i koret er det nokre heilt spesielle limfargemåleri, truleg frå omkring 1300. Kelvet, som er 85-90 kvadratmeter stort, er dekorert med flotte border med blad og blomar, bilete av englar og symbol, og i midten ein tronande Kristus.

På austveggen i koret er det kalkmåleri frå ca. 1400, som

syner Kristus som velsignar Maria møy, og på båe sider er det figurar som spelar på kjennelege og ukjente instrument. Eitt er kalla trombamarina, før ikkje avbilda i Noreg, men nemnt i skriftlege kjelder.

Nedanfor der ser vi læresveinane, namna deira står over kvar figur. Slidredomen har ein altarkalk, det seiest å vera finaste eksempel på norsk gullsmedkunst. Biskop Salomon av Oslo var sokneprest her i 1298, og han var einaste norske biskop som overlevde svartedauen. I glede over dette, gav han kalken til si gamle kyrkje. Under kalken står det "Denna: kalik gav Salomon: biscup i: Oslo: Slidra:Kirkiu: Den har vore i samanhengande bruk i over 600 år. No er det laga eit hologram, ei tredimensjonalt bilde av kalken, og dette er opphengt i kyrkja.

Mange andre gamle og fine ting er og i dette gudshuset: lysestakar frå 1600-talet, døypefat frå 1500- eller 1600-talet, sølv brødøskje frå 1737, mange måleri av gamle prestar og deira huslydar. Eitt har jamvel med portrett av ein som er død.

Her finst ei stor gamal kiste, som segni seier har høyrte Mo kyrkje til, ei lita steinkyrkje på vestsida av fjorden. (Jahn Børe Jahnsen, som er den fremste "kyrkjekjennaren" i Valdres, arbeidde i ungdomsskulen, og fekk ungane med seg på å rydda i tomte. Den er sidan restaurert og innvigd på nytt. I Mo kyrkjeruin er det ei messe kvar sumar).

Ein kar frå Torpa, Hans Jonassen Feide, har laga altartavla, og vår fremste rosemålar, Ola Hermundson Berge, har dekorert den, år 1797. Preikestolen med akantus-skjæring over det heile, pluss korsranken, er truleg laga samstundes med altartavla og av dei same to kunstnarane. Nokre benkedører med gardnamna er og bevara, det er Ola H. Berge som har måla dei og.

Klokker har Slidredomen hatt mange av, ein gong var det "12 med hinanden harmonerende klokker" som det står i kallsboka, no er det to store i stupulen som står på andre sida av riksvegen, samt 4 små i tårnet. Desse siste vert brukt til høgtids, julaften o.s.b. dei i stupulen vanlege messesundagar. I kjellaren under altaret er det kister med balsamerte lik, menn i prestedrakt, kvinner og barn. Dei ville nok vara evig.

Take delvis etter "Slidredomen 800 år" av Jahn B. Jahnsen.

BOKANMELDELSER

Litteratur

Av Eli Staxrud Brenna

Jeg sitter med en bok i hånden. Den heter "The Source" og er en hjelpebok til å finne fram i amerikansk genealogi. Det er ikke lett å holde den i hånden, jeg må bruke begge hender. Den er nemlig stor og tung, men også innholdsrik. Skriften er liten, sidetallet 785 og vekten flere kilo.

Boka er gitt ut på Ancestry forlag i Salt Lake City og er redigert av Ariene Eakle og Johni Cerny. Disse to damene er profesjonelle genealogikere og slektsforskere. Og begge to holder til i Salt Lake City, som jo for oss nordmenn er kjent som det store slektsforskningsenteret i USA. Blant annet vet vi at det var mormonene herfra som fikk lov å fotografere alle våre kirkebøker mot at vi fikk beholde et sett kopier her i Norge. Jeg vet ikke om det er riktig, men det sies at mormonerkirken dermed ville kunne hjelpe sine medlemmer å finne tilbake til Adam og Eva, mens våre ønsker her i Norge vel ikke går så langt. The Source, a guidebook of American Genalogi, er den mest komplette slektsforskningsbok som finnes i dag, skriver forlaget på omslaget. 16 av Amerikas ledende forskere har skrevet de forskjellige kapitler som legger fram for leserne et veldig bredt spekter av alle tenkelige kilder.

Boka skulle være lett å bruke for slektsforskere på alle trinn av erfaring og dyktighet. En finner oversikter over alle kilder fra forskjellige tidsepoker, lister over steder og arkiver der en kan lete etter mere opplysninger, eksempler er brukt for å vise hvordan en kan

leke detektiv bakover i tida. Her kan en også se hvilke kilder det er nytteløst å lete etter fordi de er gått tapt på en eller annen måte, men en får også forslag om hva en kan prøve i stedet.

Et stikkord-register over hvilke emner som er omtalt viser f.eks. folketellinger av indianere som skulle tvangsflyttes og salgslistene over negerslager. For oss her i Norge som har slektninger som er forsvunnet i USA kan boka være til hjelp med å gi adresser å skrive til. Boka har 23 kapitler i tillegg til introduksjon av kilder og teknikker, her kan nevnes militære ruller fra borgerkrigen og andre kriger, aviser, biografier, opptegnelser over spansk, svart, asiatisk og jødisk innvandring, hver med sitt kapittel det samme for europeiske immigranter. Også "de fire siviliserte stammer" har sitt kapittel.

Alle de kjente kildene vi benytter oss av her i Norge er med, i tillegg spesielt amerikanske, slik som oversikt over foreninger og over sammenslutninger av folk med samme bakgrunn. Her kan nevnes svenske immigranternes etterkommere, Daughters of the American Revolution, de som er etterkommere etter Carl den store, etter engelske konger etc. etc.

Når jeg leser i boka, tar en titt her og der, ser jeg at det i USA må være en voldsom interesse for slektsforskning, for å finne sine røtter. Men nå er jo amerikanerne så mange flere millioner enn oss og stammer fra så mange land og raser. Og det er jo ikke alle amerikanere som er besatt av lysten til å vite hvor de kommer fra, men det er et faktum at det finnes slektsforskningssentra i alle byer og stater. Mange av disse, men slett ikke alle, er mormonkirkens. Og disse finner en adressen til i "The Source".

I Amerika som her, er vel de fleste slektsforskere i pensjonistalder, det er jo en fin hobby når en har tid å bruke på det. Min venninne i Florida, som ga meg denne boka er en av disse som koser seg med denne fritidsbeskjeftigelsen. Siden jeg driver med det samme på Fagernes, ville hun gi denne boka til Valdres Slekthistorielag.

Jeg takket ja og tok imot, og hvis noen vil se boka, står den i biblioteket til Studiesentret på Valdres Folkemuseum.

Utvandrede til Amerika 1825-1850

Av Bjørn Bakke

Gerhard B. Naeseth i Madison, Wisconsin, U S A. har nå kommet med sitt første av 5 bind som omhandler norske immigranter til USA i perioden 1825-1850. Første bind dekker perioden 1825-1843 og omtaler ca. 3500 personer. Dette er et meget grundig verk som er basert på omfattende studier og registreringer over nesten 50 år. Stoffet i boken er ordnet oversiktlig og greitt.

Første del omhandler i kronologisk rekkefølge alle emigrantskip og passasjerer ombord. Men ikke bare det: Han har også oppsport svært mange andre emigranter som ikke er funnet i passasjerlister.

Og for hver person har han i de fleste tilfelle funnet frem til andre data som foreldre, når og hvor født, yrke og hvor vedkommende slo seg til i Amerika, dessuten med hvem og når gift, og også i mange tilfelle barn født i U.S.A. Videre dødsdato og hvor begravet. Tilslutt er ført opp kildene for opplysningene.

Kilderegisteret bak i boka inneholder over 200 referanser, og dette kommer i tillegg til skipslister, kirkebøker osv. Alt dette understreker det enorme arbeide som ligger bak. Men som Naeseth selv sier: Boka gjør ikke krav på å være feilfri eller gi en komplett oversikt over utvandrede nordmenn. Likefullt må dette verk være det overlegent beste innen sitt område og for den aktuelle tidsperiode.

Tredje og siste delen er kanskje den aller mest nyttige. Den inneholder et register sortert på fornavn, og inneholder forøvrig etternavn, bosted og kommune før utvandring, samt sidehenvisning til nærmere beskrivelse i boka.

Naeseth er kjent innen genealogiske kretser som den fremste kjenner av norsk immigrering til U.S.A. og er mye benyttet som foredragsholder. Naeseth er også godt kjent blant slektsgranskere i Vestoppland og har deltatt på norsk-amerikansk seminar på Gjøvik og

har forøvrig slekt her i distriktet. Naeseth har bygget opp Vesterheim genealogiske senter som holder til i Madison i Wisconsin, men er en underavdeling av "Vesterheim Norwegian-American Museum" i Decorah i Iowa. Dette senteret er det sentrale sted i U.S.A. for å finne ut av norsk-amerikanske slektskapsforbindelser.

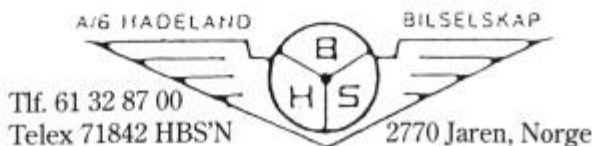
Naeseth har nylig trukket seg tilbake fra daglig ansvar for senteret, som nå til ære for Naeseth har fått navnet "The Vesterheim genealogical center and Naeseth library". Naeseth som har fått visse helseproblemer, bruker nå all sin tid på sitt store verk "Norwegian Immigrants". Annet bind er snart klart til trykking. De enkelte bind kan kjøpes direkte fra senteret for \$35, adresse 415 W. Main St. Madison, WI 53703, U S A.

Vestoppland Slekthistorielag, avdeling Gjøvik/Toten har et eksemplar av første bind i sin avdeling ved Gjøvik bibliotek.

TURKJØRING

på inn- og utland
utføres med de mest moderne og
komfortable busser
Godstransport - rimelig, sikker og hurtig
Skal De til hovedstaden?
Benytt Landekspresen!

Kontakt oss om Deres transportbehov

Skifter - fra Toten, Vardal og Biri fra 1657 - IX.

312

Ingeborg Olsdtr Viberg, Vardal 05.11 1668

x Olle Olsen

Barn:

Peder

Anne

Guroe

Gjeld: Knud Olsen i Ringeboe, Gurro Mustad.

313

Gunild Jensdtr Rambechødegard, Vardal 06.11 1668

x Peder Nilsen

Barn:

Ole

Ragnild

Siri

Gjeld: Laurits Nygaard, Ouden Eeg og Poul Ouderud, Knud Hund,
Elli Siffuersdtr

314

Henrik Lauritsen Skarten, Toten 09.11 1668

x

Barn

Jon

Anders

300

Daarette

Anne

Mari

Gjeld: Anne Olsdtr Kallerud, Sirri Soqstad, Giedsche Oldrinsdtr?,
Niels Øen, Erich Euang, Tomas Iffuersen Hoel, Jacob Kise. Sirri
Halvorsdtr Soedstad.

Enkens odelsgoods i garden 3 skind m/b

315

Olle Amundsen Bratberg, Biri 26.11 1668

Barn:

Giøa x Baar Lauritsen Hoff

Mari

Mette

Daarette

Elli

Tilstede Nils Olsen som forvalter over denne gard og dets mere eiende
goods.

Gjeld: Giøa Olsdtr Hoff fordrer resterende moderarv etter fremlagte
forligelsesbrev dat. 28/6 1643 og derfor utlagt 1 hud i Bratberg årlig
landskyld, som hennes sl. fader hadde innpantet etter framlagte
pantebrev dat Staboe på Toten 13/3 1635.

De 5 yngste døttre resterer i mødrearv etter skiftebrev dat 22/5 1666.

Odelsgods: I Bratberg 1 Hud u/b, i Stumnelien 4 skind m/b, i Bergs
england 4 kalvskind m/b som brukes for et setter under garden
Bratberg, i Tompter 3 skind m/b, i Karlstad 2 skind **m/b**. Samtlige
arvinger samtykket i at eldste datter Giøe Olsdtr og hennes mand Baar
Lauritsen Hoff må nyte på hennes lodd og anparter for landskyld.

Formyndere: Farbrødrene Peder Amundsen Lunde og Svend Amundsen
Dall

316

Laurits Siffuersen Sigstad, Biri 27.11 1668

x Birette Andersdtr

Barn:

Anders Tomble

Siffuer Sigstad x Martha Lauritsdtr

Sidsel ugift

Marthe Skombrud

Anne ugift (1 leiermål)

Enken har inngitt seg til sin sønn på garden.

Den sl. mands odelsods i Alm på Brøttum 1 1/1 hud og 1 1/2 skind
m/b, derforuten i Rud i Torpen i Lands Prestegield som skal være
innfrelst 1 hud aarlig landskyld.

317

Olle Michelsen Øffuerbye, Toten 30.11 1668

x

Barn:

Anders Øffuerbye

Mikkel

Malli gift på Fruset

318

Olle Gulbrandsen Hammerstad, Toten 18.01 1669

Barn:

Jens

Halfuord

Guro

Ulfhild

319

Joen Bottelsen Seierstad, Toten 08.02 1669

x

Barn:

Bottel

Laurits

Johannes

Gunder

Allis

Ollou

Guro

Marthe

Ingeborg

320

Olle Torkildsen Majer, Toten 10.02 1669

x Marette Joensdtr

Barn:

Anders Huemb

Torkel

Ragnild Ouren

Mari Askimb

Marthe

Anne

Mari

I boet befantes etterskrevne odelsgoods som den sl. mand var eiende og odelsbaaren til i Fjørkenstad 13 1/2 lispund, og i et england i Kolbu 1 ferding m/b.

321

Maren Torkelsdtr Fiellou, Toten 18.03 1669

x Joen Clemedsen

Barn:

Søffren

Qvindens odelsgoods i Fjørkenstad 7 lispund m/b

322

Tord Lauritsen Roli, Redalen 23.03 1669

Arvinger er søsknene:

Olle Lauritsen Roli

Elli

Marit

Beritte

Odelsgoods i Roli 1/2 hud

323

Sidsel Huattum 24.03 1669

x Laurits

Barn:

Henrik

Aase

324

Laurits Bersvendsen Rustad. Toten 01.04 1669

x Ingeborg Lauritsdtr

Barn:

Nils

525

Guro Olufsdtr Tollufsrud, Toten 14.04 1669

x Jacob Tostensen

Arvinger:

Brorsønnen Laurits Mikkelsen Houg

Brordatteren Aase Lauritsdtr tilholdene på Nerset (hun foregir å være eldste brordatter etter den sl. qvinde)

526

Kari Torisdtr Groset, Toten 16.04 1669

x Gulbrand

Barn:

Johannes

Anne

527

Valborg Halfuorsdtr Dehlen, Toten 16.04 1669

x Jens Engebretsen

Barn:

Engebret

Dorthe

Rønnou

Gullou

Siri

Gunnild

Maret

328

Mari Amundsdr Nettum, Toten 19.04 1669

X Knud

Barn:

Ragnild

Engeborg

Verge ble Knuds søskendebarn Lasse Knudsen Nettum

529

Jørgen Olsen Slugen, Toten 19.04 1669

x Birette Halfuordsdr

Barn:

Olluf

304

Tosten
Erik
Anne

330

Maret Eriksdtr Buxrud, Toten 20.04 1669
x Jens Poulsen
Barn:
Poull død 4 dager etter moren og faren arver alt

331

Olle Bierke; Redalen 20.04 1669
Barn:
Jens
Hans
Gunder
Elli
Gunild
Kirsti er død (gift med Laurits Henriksen Onset)
Marte
Ingeborg

332

Gulbrand Oudensen Solberg, Toten 14.05 1669
Marte Gulbrandsdtr
Barn:
Morten Solberg
Morens øvrige barn er:
Gurry Løyensdtr Klundby
Marte Kluge
Ingeri Lunde
Kari
Qvindens odelsgoods: I Solberg 1/2 skippund m/b, i Lunde som Peder
Lassenes påbor 1 skippund m/b, i Rud Ødegaard i fierding m/b, i Seter
engeland under Lunde 2 skind
Verge for den yngste søster ble Narfue Klundbye

333

Laurits Mikkelsen Hou, Toten 22.05 1669
Barn:

Erik
Birette

334

Nils Andersen vestre Balke, Toten 19.06 1669

x Marte Ollufsdtr

Barn:

Anders

Olluf

Marte

Birette

Mari

Margrete

Karen

Barnas nærmest vederheftig er Jørgen Olsen Huemb

335

Kirsten Olsdtr Buskebakke, Toten 15.06 1669

x Erik Trondsen

Barn:

Marte Faarlund

Anne er død

Olle Eriksen

Erik

336

Ragnild Husebye, Toten 17.06 1669

x Laurits

Arvinger er søsknene:

Olle Pedersen

Nils

337

Olle Pedersen Nøgleberg, Toten 19.06 1669

x

Barn:

Knud

Laurits

Arnne

Anders

Randi
Elli
Dorette
Berette

338

Barbro Olsdtr Aalsett, Snertingdal 21.06 1669

x Laurit Halvorsen

Barn:

Anne

Astri

Anne

Qvindens odelsgoods i Hovde i Biri 7 skind

339

Olle Gulbrandsen Berg, Toten 19.07 1669

x Birette Nilsdtr Gramb

Barn:

Hans

Nils

Anne

Tilstede barnas farbroder Joen Aas

340

Joen Olsen Ersrud, Toten 19.07 1669

x Inger Mikkelsdtr

Paret hadde ingen barn og arvinger er ikke nevnt.

Slektsgransking, en fengende hobby

Vestoppland Slekthistorielag, avdeling Land ønsker flere aktive medlemmer. Hver mandag kveld og tirsdag på dagtid samles slektsinteresserte mennesker på Lands Museum. Bøyd over kirkebøker, folketellinger og annet arkivmateriale forsøker de å trekke tråder bakover i egen eller annen slekt.

- Slektsgransking er en hobby som fenger og engasjerer. Når man først blir bitt av basillen, er det vanskelig å holde opp. En vet aldri hva en oppdager. Stadig finner en ut nye ting som fører en videre, sier Sigmund Rosenberg og Kari Nordal i Vestoppland Slekthistorielag, avdeling Land.

Vestoppland Slekthistorielag har fire lokallag, Gjøvik/Toten, Hadeland, Valdres og Land, som til sammen har ca. 320 medlemmer. 42 av disse tilhører avdeling Land, hvor Sigmund Rosenberg er fungerende leder.

- Vi er et forum for alle slektsinteresserte og ønsker å trekke flere aktivt med i vårt arbeid. Siste mandag i hver måned er vår faste møtedag, og møtene holdes på Lands Museum, forteller Rosenberg.

Ved siden av dette er museet åpent for alle som er interessert i slektsgransking hver mandag kveld og tirsdag på dagtid. Kari Nordal er deltidsansatt ved Opplandsarkivet, avdeling Land og er til stede ved museet disse dagene og kan veilede interesserte slektsgranskere.

- Slektsgransking har med identitet og tilhørighet å gjøre. Hvis vi fikk yngre mennesker til å interessere seg for sine slekter, kunne det motvirke rotløsheten som mange unge føler i dag. Det gir en stabilitet i livet å vite hvor en hører til, påpeker Nordal.

- Det finnes de som ikke vet hva besteforeldrene heter eller hvem søskenbarna er, legger Sigmund Rosenberg til og er enig i behovet for tilhørighet og identitet for den enkelte.

Selv har NSB-pensjonisten slektsgransking som en av sine favorittbeskjeftigelser. Han har blant annet skrevet Roen-slektas historie og om aner og etterslekt etter Lars Hansen og Anne Nilsdatter Nybrenden. Sammen med Terje Nordraak har han også skrevet om etterslekten etter Knud og Olava Nordengen.

Begynn med deg selv

Det enkleste for den som vil granske slekter er å begynne med seg selv. Gå til de nærmeste og spør om slekta. Deretter kan du gå på kirkegården og lese på gravstøttene, er Rosenberg og Nordals råd.

Den slektsinteresserte finner hjelpemidler på Lands Museum. Det er avskrifter av kirkebøkene i Land fra 1708 til 1790. For døde og gifte har man også opplysninger fram til 1925. Av andre kilder er folketellingene fra 1801 og framover og museets rikholdige gardsarkiv. Alle kirkebøker og folketellinger er også lagt inn på data i forbindelse med arbeidet med Boka om Land. Nylig har slektshistorielaget også fått kopier av militære ruller. Vestoppland Slekthistorielag utgir et eget tidsskrift med fire nummer i året. Dette inneholder blant annet artikler om slekter og spørsmål og svar på spørsmål om slekter.

På Land-avdelingens første møte høsten 1993 27. september holdt Fredrik Dyhren fra Skreia foredrag om Kompelien-slekta fra Søndre Land. På oktobermøtet snakket Ole M. Granum om de militære rullene og i november tok bygdebokforfatteren Svein Erik Ødegaard for seg Landåsen-slekta i Land.

(Denne artikkelen som er skrevet av journalist Svein Arild Brovold, sto på trykk i Oppland Arbeiderblad den 23. september 1993).

Nye spørsmål

Spørsmål nr. 257

Edvard Evenson Rustad(eie), f. 29.6.1858 i O. Toten, beg. 15.8.1934 i O. Toten (Hoff), g. 6.7.1881 m. Marit Hansd., f. 28.12.1860 i N. Aurdal/Valdres, beg. 10.5.1937 i O. Toten (Hoff). Disse hadde barna: Berthe Marie, Emma Kristine, Kristiane, Even, Hans, Marthe Emilie og Hanna Pauline. Noen av barna var født på Lundeneie. Er det noen som vet noe mer om denne familien og deres aner?

Rune Alander, Rylllikvn. 2, 2820 Biri.
Tlf. 61185248.

Spørsmål nr. 258

Martin Roe Eidhammer, Skjevik ber om opplysninger om sin slekt i Land. Hans Larsen Steinsrud kom fra Land til Tresfjord i Møre og Romsdal rundt 1780. Han var da faglært skredder. Hans Larsen var født 1742 av foreldrene Lars Joensen og Anne Michelsdtr. De var gift 1734. Da Hans ble døpt, bodde de på Skjagerie. Kan noen hjelpe han med familie eller aner?

Med hilsen Sigmund Rosenberg, Dokka.

Spørsmål nr. 259

Jeg søker opplysninger om følgende:

Biri-gårdene Klomsteen, Skjønby, Myre, Smestad, Næperud, Gullord, Kluge og Melby og om personene/slektene fra disse gårdene (gårdsarkiv, slektsfortegnelser osv.)

Om lensmann Nils Melby på Biri (1647-1730) og hustru Maren Nilsdatter (Sigstad?) og deres opphav.

Lauritz Oluffsen på Melby var i følge bygdeboka for Biri og Snertingdal gift med Agnete Nilsdatter Aalstad fra Vang på Hedmark. Jeg ønsker også opplysninger om hennes opphav.

Da min grandonkel, Hans Steen på Øvre Gullord i Biri døde for et par år tilbake, tok jeg vare på en del papirer da vi ryddet boet. Nå er jeg usikker på hvordan dette skal oppbevares for å holde seg best mulig, og vil være takknemlig for gode råd. Noe av det er allerede i dårlig forfatning etter å ha vært stablet vekk i en fuktig kjeller. De fleste har et litt større format enn A 4. Det dreier seg om pantebrev, skjøter, føderådskontrakter osv. for perioden ca. 1820-1900 fra bl.a. gårdene Myre, Næperud, Skjønby og Gullord. Jeg har på grunn av problemer med å forstå skriften ikke klart å tyde alle. Kanskje har dette også interesse for lokalhistorikere på Biri.

Med vennlig hilsen Mona Oven Eskelund,
Såstadbråten 27,
1570 Dilling.

Spørsmål nr. 260

Gulbrand Olsen Gaukom

Han ble gift etter 18/8 1817 med Kjerstine (Kristine) Gaukom (tidligere g.m. Michael Sørensen). I V.S.H.L. 1989/3 side 196 står det at Gulbrand var født i Vardal 1789 . Han døde 2/8 1870 på Gaukom. Hvem var han og hvor kom han fra?

Med hilsen Sigmund Rosenberg, Dokka.

NB: Svar gjerne direkte til spørderen, men send samtidig en kopi av svaret til skriftstyret så flest mulig kan få del i de opplysningene som kommer fram.

Familien Jevnaker fra Lunner
i tidsskrift nr. 1 for 1994

På side 55 under Ole Amundsen og Sigrid Steffensdatters barn står 6. Marthe, bosatt på Gulden 1809. Marthe Olsdatter Eiken er født på Eiken 1742 gift med Lars Steffensen Gulden 11. juni 1761 og døde på Gulden 1. september 1773.

Lars Amundsen Gulden ble gift for 2. gang med Kari Philipsdatter Molden 6. april 1775. Det bor riktignok en Marte på Gulden i 1809 men det er Marte Amundsdatter født 1791. Hun ble senere gift med Iver Hansen Horgen.
Med hilsen Ole Grinaker

MINNEORD

Ett av våre trofaste medlemmer på Gjøvik, Svein Arne Sandvik, døde 25. oktober i år etter et kort sykeopphold. Dødsfallet kom uventet på de fleste av oss, og vi føler oss maktesløse overfor det som har skjedd. Sandvik var i sine beste år, som det heter, og hadde både oppgaver og pågangsmot. Han var ekte Gjøvik-gutt, født 14. november 1943 og var snekker av profesjon.

De siste to årene var han med i lokalstyret for Toten-Gjøvik der han nedla et stort arbeid blant annet ved å registrere på data alt materiale som avdelingen har på Gjøvik bibliotek. Han var også opptatt med å skrive inn kirkebok for Vardal på data.

Han blir karakterisert som en pådriver i styret. Han hadde ideer som han gjerne ville ha i gjennom, og han gikk inn for oppgavene med stor iver. Han sa sjelden nei til oppgaver han fikk. Sin egen slekt hadde han gransket nøye og hadde opplysningene på data.

En av de siste oppgavene han kom til å utføre for Vestoppland Slekthistorielag var i forbindelse med Røde Kors dagene på Lena høsten 1994 der han var en god støttespiller og skaffet datautstyr og utstillingsmateriale. Det var også ved de tider han begynte å kjenne at han ikke var i form. En stund så det ut til at sykdommen kunne kureres, men slik skulle det ikke gå.

Vi føler trang til å takke for det Svein Erik Sandvik gjorde for slekthistorielaget og vi sender våre varmeste tanker til fru Liv Jorunn, barn, svigerdatter, barnebarn og avdødes far. Bisettelsen foregikk fra Hunn kapell tirsdag 1. november.

Minneord

Et trofast medlem av Vestoppland Slekthshistorielag, Bjørn Bakke, Raufoss, døde 11. august i år og ble stedt til hvile fra Raufoss kirke 16. august. Han var gift med Ellen, hadde tre barn som atter var gift. På de fleste i slekthshistorielaget kom det overraskende at Bjørn skulle falle fra så tidlig, og sykdommen knekte ham til slutt.

Han ble født i Søndre land 17. juni 1931 men vokste opp i Biri. Han fikk sin utdannelse i Graz i Østerrike og til slutt ved Norges Tekniske Høgskole i Trondheim. I årene 1958-64 arbeidet han ved Borregård i Sarpsborg og fra 1966 ved RA på Raufoss, der han virket resten av tida.

Han var ivrig idrettsmann og brigdespiller og har blant annet også vært med i komiteen for utbygging av Gardermoen som hovedflyplass og styremedlem i Oppland Industriforening for å nevne noen av de vervene han hadde.

Ganske mye tid brukte han på slektsgransking og i et intervju i Oppland Arbeiderblad 18. juni 1991 sier han følgende: "Jeg trodde jeg hadde sterke røtter i Biri, men etter å ha drevet med slektsgransking en del år, viser det seg at jeg har langt sterkere røtter i Søndre Land og Valdres."

Bjørn Bakke var av de som mente at en burde ta i bruk data-en i slektsgranskingen for det ville lette arbeidet mye, og han drev dette langt og var nok av de som var kommet lengst på dette feltet blant våre

medlemmer. I to år var han også formann i laget vårt.

Bjørn Bakke var en hyggelig og trivelig person som vil bli savnet ikke minst blant slektsgranskerne i distriktet.

På medlemsmøtet i Gjøvik/Toten avdeling av Vestoppland Slekthistorielag den 1. september holdt Jan Eilert Jaatun minnetale over Bakke og avsluttet med å lyse fred over hans minne.

Lagsnytt

FRA STYRE OG LOKALAVDELINGER

Styret har vedtatt at årsmøtet i 1995 blir på Kapp melkefabrikk i Østre Toten 19. februar. Toten økomuseum er nå i ferd med å flytte arkiver og bibliotek til nyinnredede lokaler i Kapp melkefabrikk, og dersom flyttinga er ferdig eller stort sett ferdig til årsmøtet vil det bli omvisning og orientering. Forslag som ønskes tatt opp på årsmøtet må være styre i hende innen 10. januar 1995. Lokalavdelingene oppfordres til å sende årsberetning og regnskap til styret i god tid.

Valdres avdeling

har sine møter på Valdres folkemuseum 2. mandag i måneden. Det kan bli aktuelt å etablere lokale grupper i Valdres bl.a. p.gr.a store avstander og ikke alltid like stort frammøte på møtene på museet.

Lands avdeling har sine møter på Lands museum siste mandag i måneden fra kl. 19.00, og det blir da møter 30. januar, 27. februar, 27. mars og 24. april.

Hadelands avdelingen har møter dels på Jevnaker prestegard og dels på Gran ungdomsskole. Møtene på biblioteket ved Gran ungdomsskole blir 2. tirsdag i måneden og møtene i drengestua ved Jevnaker prestegard 3. tirsdag i måneden.

Gjøvik-Toten-avdelingen har sine møter på Gjøvik bibliotek 1. torsdag i måneden mellom kl. 18.30 og 21.30. Det blir foredrag på alle møtene.

Vel møtt til møtene. Få gjerne med deg nye folk. Medlemstallet i Vestoppland Slekts-historielag holder seg stabilt på knapt 350 medlemmer, men hva om vi kunne komme opp i 400?? Medlemmene utfordres her til en innsats for å øke medlemstallet!

Raufoss A/s

Postboks 2 2831 RAUFOSS

INNHALDSREGISTER 1994

Forfatternavn er understreket. Tallene viser til hvor de forskjellige artiklene begynner. Dobbel linjeavstand markerer ny bokstav:

Alfstad, øvre. 165.

Arne Åmundgård:

- Folk på Øvre Alfstad ved Lena. 165.

Bjørn Bakke:

- Norske immigranter til USA 1825-1850, bd. 1, av G. B. Naeseth. 296.

Bernt G. Bielke:

- Familien Jevnaker fra Lunner - Del III. 51.

Eli Staxrud Brenna:

- Om boka "The Source. 296.

Christensdatter, Marthe, tjenestejente. 253.

Damøy-navnet. 268.

EDB i slektsgransking. 283.

Pål Gihle:

- Rognstad i Balke sogn, Østre Toten - Del III. 26. Gjevle, Egedius, og hans etterslekt. 101.

Alf Gyland:

- Bondeslekter I. Mikkell Mustad i Vardal og hans etterslekt. Tillegg rettelser. 226.

Gunvor Hilden:

- Tillegg og rettelser. Mer om klokkerslekter fra Aurdal. 68.

Hoff kirke på Østre Toten. 60.

Hofslie, Nedre i Søndre Land. 202.

Hov, Tomas Olsen, Biri. 188. 285.

Håjen, Marte Larsdatter. 245.

Rune Hårstadsveen:

- Thorstein Skjeldulfsson. 264.

Jevnaker fra Lunner. 51.

Julekonkurranse. 280.

Jan Eilert Jaatun:

- Folk på Øvre Alfstad ved Lena. 165.

Hvem var Marte Larsdatter Håjen? 245.

Klementsson, Gudbrand. 222.

Klokkeslekter fra Aurdal. 68.

Kukersrud, Johannes Olsen og Malene Andersdtr. 136.

Lagsnytt. 79.159.239.316.

Landåsen. 5.8.113.

Langeland i Gran. 85.

Litteratur. 296.

Lodin-slekta fra Gran. 8.101.179.268.

Lars Løberg:

- Adelsslekten på Semeleng i Valdres. 115.

- Finnes det kongeblood på Landåsen? 5.

Minneord. 313.
 Mustad, Mikkel, Vardal.
 226.

G. B. Naeseth:
 - Norske immigranter til
 USA 1825-1850, bd. 1.
 (bokomtale). 296.

Herman Nettum:
 - Johannes Olsen Kukersrud
 og Malene Andersdtr. 136.
 - Slekthistoriske perler
 I. Fra sju svenske
 kongehus - via dronning
 Viktoria. 261.

Terje Nordraak:
 - Slegt fra Nedre Hofslie
 i Søndre Land. 202.

Hans M. Næss:
 Slegt fra Stadum og
 Solum på Hadeland. 129.

Leif Næss:
 - EDB i slektsgransking.
 283.

Parelius, Nicolai
 Johannes. 253.

Regnskap. 152.
 Rognstad i Balke sogn,
 Østre Toten. 26.

Semeleng i Valdres. 115.
 Skifter - fra Toten,
 Vardal og Biri fra 1657-
 61.120.216.300.
 Skjeldulfsson, Thorstein.
 264.
 Slektsgransking, en
 fengende hobby. 308.
 Slidredomen. 294.

Torleif Solberg:
 - Landåsen nok en gang.
 113.
 Solum på Hadeland. 129.
 Spørsmål og svar.
 71.138.233.310.
 Stadum på Hadeland. 129.

Anne-Lise Svendsen:
 - Vardal kirke. 144.

Eli Sælid:
 - Slidredomen. 294.
 Søsterkjørkene på
 Granavollen. 199.

Terje Tandsether:
 - Tomas Olsen Hov, Biri
 (1670-1731) og hans slekt.
 188.285.

Vardal kirke. 144.
 Veia, kvinnenavn. 179.

Ole Arild Vesthagen:
 - Slekten Langeland i
 Gran. 85.
 - Sognepresten Nicolai
 Johannes Parelius og
 tjenestejenta Marthe
 Christensdatter. 253.

Tore Hermundsson Vigerust:
 - Gudbrand Klementssons
 ætt. 222.
 Viktoria, svensk dronning.
 261.

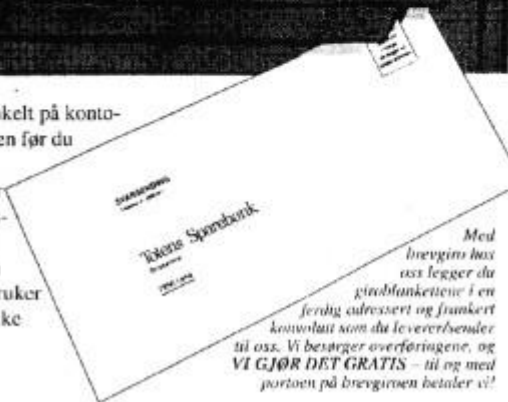
Svein-Erik Ødegaard:
 - Julekonkurranse. - Løs
 en genalogisk gåte! 280.
 - Lodinslekta fra Land.
 8.101.179.268.

Årsmelding. 145.
 Årsmøtet. 145.

NÆRMESTE- POSTKASSE- BANKEN...

Betale regninger? Før ganske enkelt på konto-nummeret og skriv under på giroen før du legger den i svarkonvolutten.

Denne tar du med deg når du drar på jobben, eller når du går kveldsturen med bikkja, og putter den i postkassa. Vi er aldri lenger unna enn nærmeste postkasse når du bruker brevgiro, og åpningstidene blir ikke noe å bry seg om!

*Med
brevgiro hus
oss legger du
giroblanketten i en
ferdig adressert og frankert
konvolutt som du levererbender
til oss. Vi besørger overføringene, og
VI GJØR DET GRATIS – til og med
portoen på brevgiroen betaler vi!*

**Totens
Sparebank** -du har oss i lomma

STRØMFYRING

Billig og lettvint
Vedlikeholdsvennlig
Miljøvennlig

Din leverandør av lys og varme

HADELANDS ENERGIVERK

Hovedkontor på Jaren - Tlf. 61 32 81 20

GRAN
HANDELSSENTER

ønsker deg velkommen! ☆ Vi kan tilby:

60 forretninger innen de fleste bransjer,
samlet på ett område ved RV. 4 mellom Oslo og Gjøvik

Folkeliv i Gran, Hadelands mest aktive sentrum

Smietorget, Hadelands største forretningscenter

Postkontor • Jernbanestasjon • Rutebilstasjon • Vinmonopol
Banker • Leger • Helsesenter • Medisinutsalg • Kunsthåndverkere

VI TAR VARE
PÅ DAGENS
VERDIER

VESTOPPLAND SLEKTS-
HISTORIELAG TAR VARE
PÅ HISTORISKE VERDIER

GRAN
SPAREBANK

2770 JAREN TELEFON 61 32 80 00

SPAREBANKEN

JEVNAKER
LUNNER